



# **Korkeakouluopiskelijoiden kansainvälistymisen kehittäminen kestävän kehityksen mukaisesti: Ideapajatyökentely ja laadullinen analyysi Tampereen ammattikorkeakoulussa**

Raakel Kujala

OPINNÄYTETYÖ  
Helmikuu 2021

Liiketalouden tutkinto  
Projektinhallinta

## TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu  
Liiketalouden tutkinto

KUJALA, RAAKEL:

Korkeakouluopiskelijoiden kansainvälistymisen kehittäminen kestäväen kehityksen mukaisesti: Ideapajatyöskentely ja laadullinen analyysi Tampereen ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyö 52 sivua, joista liitteitä 6 sivua  
Helmikuu 2021

---

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin kansainvälistymistä Tampereen ammattikorkeakoulussa kestäväen kehityksen näkökulmasta. Tavoitteena oli löytää tapoja, joilla Tampereen ammattikorkeakoulu voi tukea ja edistää opiskelijoidensa kansainvälistymistä huomioiden kestäväen kehityksen tavoitteet. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka kohteena oli Tampereen ammattikorkeakoulu.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys käsittelee kansainvälistymistä korkeakouluissa ja kestäväen kehitystä. Tutkimuksen empiirinen aineisto kerättiin tätä tutkimusta varten kehitetyllä työpajamuotoisella ideapajalla. Ideapajan suunnittelussa nojattiin SWOT-analyysin teemoihin, jotka tarjosivat osallistujille erilaisia näkökulmia tarkastella kansainvälistymistä korkeakouluissa ja tuoda ilmi omia kokemuksiaan ja näkemyksiään aiheeseen liittyen. Ideapajan avulla saatiin tietoa kansainvälistymisen ja kestäväen kehityksen nykytilanteesta Tampereen ammattikorkeakoulussa sekä siitä, millaisten ideoiden avulla toimintaa voitaisiin lähteä kehittämään. Aineistoa analysoitiin käyttäen teorialähtöistä sisällönanalyysia eli haastateltavien kokemuksia opiskelijoiden kansainvälistymiseen liittyen tarkasteltiin kestäväen kehityksen osa-alueiden kautta. Analyysissä keskityttiin siihen, minkälaisia asioita osallistajat nostivat esille kestäväen kehityksen ekologiseen, taloudelliseen sekä sosiaaliseen ja kulttuurilliseen ulottuvuuteen liittyen.

Tutkimuksen keskeiset johtopäätökset liittyvät kestäväen kehityksen eri ulottuvuuksiin. Ekologisen ulottuvuuden näkökulmasta kansainvälistymisen suurin haaste on matkustaminen ja siitä syntyvät päästöt. Sosiaaliseen ja kulttuurilliseen ulottuvuuteen liittyen opiskelijoiden sosioekonomiset erot ja eriarvoisuus on kirjallisuuden mukaan nähty haastavana ja tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat sitä, että opiskelijoilla on erilaiset lähtötilanteet kansainvälistymiseen. Taloudelliseen ulottuvuuteen liittyen opiskelijoiden tukeminen nähtiin tärkeäksi, sillä monet opiskelijat ovat taloudellisesti heikossa asemassa. Ideapajassa tuotettiin hyvin johdonmukaisia, selkeitä ja toteuttamiskelpoisia ratkaisuja näihin ongelmiin. Pidemmän aikavälin ratkaisuna kehitettiin konsepti, joka mahdollistaisi mahdollisimman monelle osallistujalle kanavan, jonka kautta pääsee helposti osaksi kansainvälisiä tapahtumia.

---

Asiasanat: kansainvälistyminen, kestävä kehitys, ideapajatyöskentely, laadullinen tutkimus

## ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu  
Tampere University of Applied Sciences  
Degree Programme in Business Administration  
Project Management

KUJALA, RAAKEL:

Developing the Internationalisation of Higher Education Students from the Perspective of Sustainable Development: Idea Workshop and Qualitative Analysis at Tampere University of Applied Sciences

Bachelor's thesis 52 pages, appendices 6 pages  
February 2021

---

The purpose of this study was to examine internationalisation at Tampere University of Applied Sciences from the perspective of sustainable development. The aim was to find out how Tampere University of Applied Sciences can support the internationalisation of its students while, at the same time, taking into account the goals of sustainable development. The study was carried out with qualitative research methods.

The theoretical framework of the study addressed internationalisation in higher education and sustainable development. The empirical material of the study was collected in a workshop-type event, which was developed for this study. The workshop was based on the themes of a SWOT-analysis, which provided the participants different perspectives for discussing internationalisation in higher education and for expressing their own experiences and views on the topic. The workshop provided information on the current situation and development ideas for internationalisation and sustainable development at Tampere University of Applied Sciences. The material was analysed using theory-based qualitative content analysis. The focus was on the participants' experiences on students' internationalisation which were analysed in relation to the ecological, economic, social and cultural dimensions of sustainable development.

The main conclusions of the study related to the different dimensions of sustainable development. Regarding the ecological dimension, the findings suggested that the biggest challenge of internationalisation is travelling and the emissions resulting from it. Regarding the social and cultural dimension, socio-economic differences and inequality of students were considered as the biggest challenges. Regarding the economic dimension, supporting the students was seen important, as the financial situation of the students can be difficult. During the workshop, very consistent, clear and executable solutions to these problems were produced. As a long-term solution the workshop participants developed a concept for getting more students more easily involved in international events.

---

Key words: internationalisation, sustainable development, workshop, qualitative research

## SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	5
1.1	Tutkimuksen taustaa .....	5
1.2	Tutkimuksen tavoitteet.....	7
1.3	Tutkimuksen toteutus .....	8
2	KORKEAKOULUJEN KANSAINVÄLISTYMINEN .....	12
2.1	Kansainvälistymisen määritelmä .....	12
2.2	Kansainvälistyminen ulkomailla .....	13
2.3	Kotikansainvälistyminen .....	15
2.4	Kansainvälisyysosaaminen.....	16
3	KESTÄVÄ KEHITYS .....	18
3.1	Kestävän kehityksen määritelmä.....	18
3.2	Ekologinen ulottuvuus .....	19
3.3	Sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus .....	21
3.4	Taloudellinen ulottuvuus.....	23
3.5	Synteesi.....	23
4	TUTKIMUSMENETELMÄT .....	25
4.1	Laadullinen tutkimus.....	25
4.2	Aineiston keruu.....	26
4.3	Aineiston analyysi.....	29
5	TUTKIMUSTULOKSET .....	30
5.1	Vahvuudet ja heikkoudet .....	30
5.1.1	Vaikutus moneen ulottuvuuteen.....	30
5.1.2	Ekologinen kestävyys .....	32
5.1.3	Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys .....	33
5.1.4	Taloudellinen kestävyys.....	35
5.2	Ideapajan käytännön ratkaisut.....	35
5.3	Synteesi.....	37
6	POHDINTA.....	38
6.1	Tutkimuksen teoreettinen kontribuutio.....	38
6.2	Käytännön implikaatiot .....	39
6.3	Tutkimuksen arviointi .....	40
6.4	Jatkotutkimus.....	42
	LÄHTEET .....	43
	LIITTEET .....	47
	Liite 1. Ideapajan haastattelusuunnitelma. ....	47
	Liite 2. Ideapajassa käytetty esitysmateriaali. ....	48

# 1 JOHDANTO

## 1.1 Tutkimuksen taustaa

Suomessa hallitusohjelma tavoittelee pitkällä aikavälillä sitä, että Suomi on avoin, kansainvälinen ja kulttuuriltaan rikas maa vuonna 2025. Yksi tätä tavoitetta edistävä toimi on koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden lisääminen. (Teeri 2019, 11.) Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassaan, että opiskelijat saavat valmiudet työskennellä kansainvälisessä ympäristössä ja että kaikkiin tutkintoihin sisällytetään kansainvälistymistä tukeva osio. Tämä voidaan toteuttaa liikkuvuusjaksolla tai kansainvälisellä opetustarjonnalla. (Garam 2012, 2.) Perinteisesti kansainvälinen kokemus on saatu tekemällä osa opinnoista ulkomailla, mutta nykyään keinoja on monia. Kotikansainvälistyminen tarjoaa opiskelijoille ainakin osittain samoja kehittymismahdollisuuksia ilman, että tarvitsee fyysisesti lähteä ulkomaille.

Tässä opinnäytetyössä kansainvälistyminen tarkoittaa korkeakouluissa tapahtuvaa toimintaa, joka pyrkii tekemään kansainvälisyydestä osan organisaation jokapäiväistä toimintaa integroimalla kansainvälisen, kulttuurienvälisen tai globaalin ulottuvuuden koulutukseen (Siltala 2013; Knight 2004). Kansainvälistymistä tavoitellaan, koska siitä on todettu olevan monia hyötyjä. Kansainvälinen kokemus edistää esimerkiksi opiskelijoiden henkilökohtaista kasvua, lisää kulttuurien välistä ymmärrystä ja parantaa työllistymismahdollisuuksia (Milian, Birnbaum, Cardona & Nicholson 2015, 3–7). Opiskelijoiden näkökulmasta katsoen kansainvälisyyttä voidaankin tulkita kansainvälisyysosaamisen kehittymisenä. Kansainvälistymisen tarjoamat uudet kokemukset ovat myös tärkeää pääomaa elämässä. Lisäksi liikkuvuusjakson aikana voi olla mahdollista päästä opiskelemaan kursseja ja kokonaisuuksia, joita ei omasta korkeakoulusta löydy.

Tämä opinnäytetyö tarkastelee kansainvälistymistä Tampereen ammattikorkeakoulussa (TAMK), jonka strategiassa painotetaan kansainvälistymisen lisäämistä kaikessa toiminnassa, sillä kansainvälistymisen koetaan tuovan hyötyä sekä koulutukseen että työelämään (TAMK 2020, 5–6). Kansainvälistyminen edistää sitä,

että työvoima on osaavaa, tiedostavaa ja globalisoitunutta. Tämä vaikuttaa positiivisesti myös Suomen asemaan ja menestymiseen. (Teeri 2019, 13.) Globalisaatio tuo ihmisiä, palveluita ja tarpeita yhteen, mikä luo tarvetta ymmärtää eri kulttuureita ja kohdata erilaisia tilanteita.

Koko Tampereen korkeakouluyhteisössä on pitkään tehty töitä kestävien toimintatapojen edistämiseksi (Broman 2020). Yksi Tampereen ammattikorkeakoulun neljästä arvosta on kestävä kehitys (TAMK 2020). TAMK on ensimmäinen suomalainen ammattikorkeakoulu, joka allekirjoitti kansainvälisen korkeakoulujen kestävä kehityksen sopimuksen syksyllä 2020. Tämän myötä TAMK on entistä sitoutuneempi kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseen. (Tampereen korkeakouluyhteisö 2020b.)

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan toimintaa, joka ottaa huomioon tämän hetken tarpeet vaarantamatta seuraavien sukupolvien tarpeita (United Nations 1987, 6). Tavoitteena on parantaa hyvinvoinnin laatua ja tyydyttää tämän hetken yhteiskunnan tarpeet niin, että siitä ei ole haittaa seuraavalle sukupolvelle. Konkreettiseksi kestävä kehityksen tavoitteeksi Tampereen korkeakouluyhteisössä on asetettu hiilineutraaliuden saavuttaminen vuonna 2030 (Broman 2020).

Koronavirus on muuttanut maailmaa ja toimintatapojamme radikaalisti. Esimerkiksi kokoontumis- ja matkustusrajoitusten takia uusista kansainvälistymisen keinoista olisi hyötyä, sillä esimerkiksi liikkuvuusjaksoja on jouduttu kokonaan perumaan (Mansikka 2021). Opiskelijoiden esiin nostama huoli kansainvälistymisestä vahvistaa näkemystä siitä, että uusia kansainvälistymisen keinoja tarvitaan, jotta opiskelijoiden taitotaso voidaan pitää ennallaan (Opetushallitus 2020).

Kansainvälistymisen ja kestävä kehityksen yhteensovittaminen voi tuottaa haasteita ja ristiriitoja. Erityisesti lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna voi tuntua, että tavoitteita on liikaa ja että ne ovat keskenään ristiriitaisia. Kestävä kehityksen näkökulmien tarkasteluun kuuluu kuitenkin olennaisesti se, että asioita tarkastellaan pidemmällä aikavälillä (Rohweder 2008, 26–28). Tällöin myös eri tavoitteiden yhteensovittamisesta tulee helpompaa.

Osallistuin keväällä 2020 liikkuvuusjaksoon lähtemällä opiskelemaan Madridiin Espanjaan. Tämä kokemus inspiroi minua miettimään kansainvälistymistä ja sen eri puolia. Pahentuneen koronavirustilanteen vuoksi jouduin palaamaan Suomeen puolella välissä liikkuvuusjaksoani ja suorittamaan kurssini loppuun etänä. Vaikka etäopiskelu Espanjaan sujui suhteellisen hyvin, koin, että fyysinen läsnäolo vaihtokohteessa oli erittäin tärkeä kansainvälistymisen edistäjä. Sain kokea kansainvälistymistä sekä fyysisen että virtuaalisen liikkuvuuden näkökulmasta, minkä vuoksi aiheen tutkiminen kiinnosti minua paljon.

Korkeakouluopiskelun kansainvälistymistavoitteita voisi tarkastella myös kriittisesti pohtien niiden perimmäisiä syitä ja merkityksellisyyttä. Tässä opinnäytetyössä otetaan kuitenkin lähtökohdaksi se, että kansainvälistyminen ja sen edistäminen ovat tärkeitä tavoitteita sekä yksilö- että organisaatiotasolla.

## 1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tämän tutkimuksen tavoitteena on löytää tapoja, joilla Tampereen ammattikorkeakoulu voi tukea ja edistää opiskelijoidensa kansainvälistymistä huomioiden kestävän kehityksen tavoitteet. Tutkimuskysymykseni on:

*Miten Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kansainvälistymisen tapoja voidaan kehittää kestävän kehityksen mukaisesti?*

Tutkimuksen pääkysymyksen lisäksi esitän kaksi alakysymystä:

1. *Mitä aiempi tutkimus kertoo kansainvälistymisestä ja kestävästä kehityksestä?*
2. *Miten Tampereen ammattikorkeakoulun kansainvälisten palveluiden henkilökunta*
  - a) *jäsentää kansainvälistymiseen liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia kestävän kehityksen näkökulmasta?*
  - b) *lähtisi kehittämään kansainvälistymisen tapoja kestävän kehityksen mukaiset tavoitteet huomioiden?*

Vastaan tutkimuskysymykseen yhdistämällä kirjallisuuskatsauksen ja empiirisen tutkimuksen. Kirjallisuuskatsauksen avulla tutkin opiskelijoiden kansainvälistymistä sekä kestävästä kehitystä tarkemmin. Kartoitan ensiksi korkeakouluopiskelijoiden kansainvälistymisen muotoja eli sitä, millaisia jo olemassa olevia tapoja opiskelijoiden kansainvälistymisen edistämiseksi on. Sen jälkeen avaan kestävästä kehityksen käsitettä ja tarkastelen sitä suhteessa kansainvälistymiseen. Pyrin myös löytämään esimerkkejä muiden maiden korkeakoulujen tekemistä toimista, joilla on edistetty kansainvälistymisen kestävyttä.

Kirjallisuuskatsauksen lisäksi vastaan tutkimuskysymyksiin empiirisen tutkimuksen avulla. Järjestän Tampereen ammattikorkeakoulun kansainvälisten palveluiden henkilökunnalle ideapajan, jonka tavoitteena on kerätä aineistoa kahdesta näkökulmasta. Ensimmäisenä tavoitteena on saada ymmärrystä TAMK:n nykytilasta kansainvälistymiseen ja kestävästä kehitykseen liittyen. Toinen tavoite on ideoida konkreettisia ratkaisuja, joilla TAMK:n opiskelijoiden kansainvälistymisestä voidaan tehdä kestävämpää ja saavuttaa sille asetettuja strategisia tavoitteita.

Sekä korkeakoulujen kansainvälistyminen että kestävä kehitys ovat ajankohtaisia ja mielenkiintoisia tutkimusaiheita. Aiempi tutkimus on pääasiassa keskittynyt joko opiskelijoiden kansainvälistymisen tai korkeakoulujen kestävästä kehityksen tarkasteluun. Tämän vuoksi onkin mielenkiintoista tutkia näitä aiheita yhdistettynä. Uusien tapojen ideoinnilla pyritään siihen, että jatkossa korkeakoulujen kansainväliset tarpeet ja kestävästä kehitykseen liittyvät paineet olisi mahdollista sovittaa helpommin yhteen.

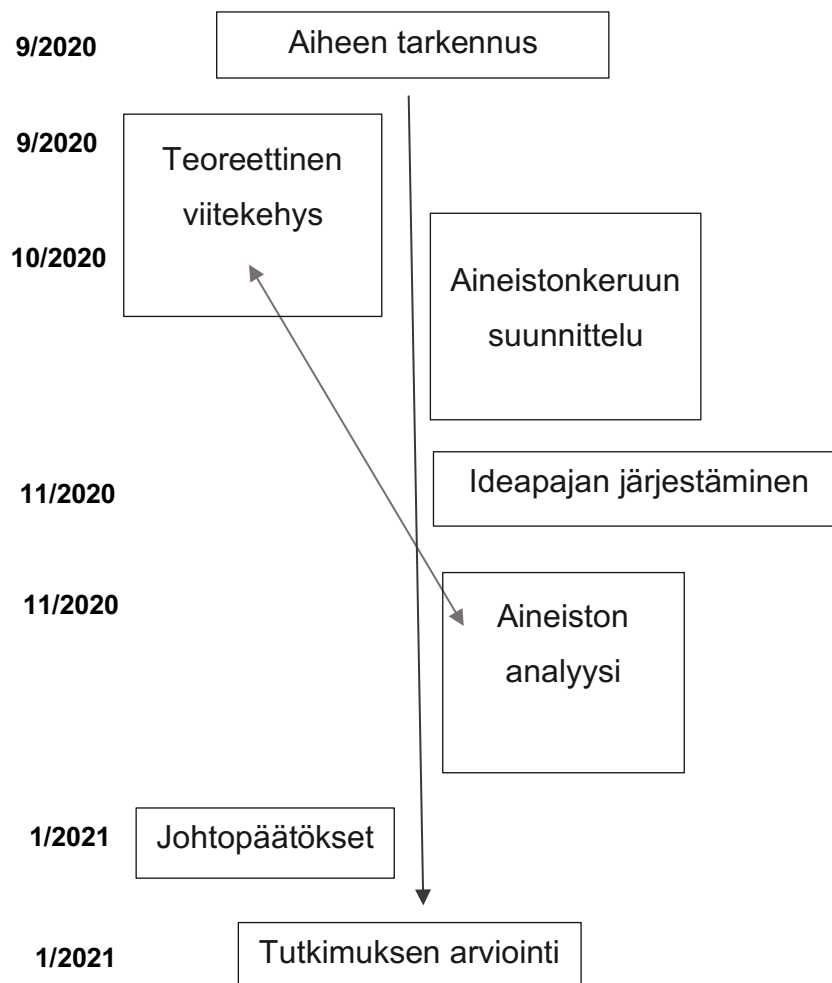
### **1.3 Tutkimuksen toteutus**

Tutkimus toteutetaan laadullisena tapaustutkimuksena. Tutkimuksen kohteena on Tampereen ammattikorkeakoulu, joka on yksi Suomen suurimmista ammattikorkeakouluista. Opiskelijoita TAMK:ssa on tällä hetkellä yli 13.000 ja tutkinto-ohjelmia yli 40. Kansainvälistä yhteistyötä TAMK tekee 335 partnerikorkeakoulun kanssa 55 eri maassa. (Tampereen korkeakoulu yhteisö 2020a.) Tutkimuksen ensisijainen aineisto koostuu TAMK:n kansainvälisten palveluiden henkilökunnalle



järjestettävästä ideapajasta, josta saadaan tietoa nykytilanteesta sekä uusista ajatuksista. Lisäksi kerään julkisesti saatavilla olevaa aineistoa TAMK:n ja muiden korkeakoulujen kansainvälistymiseen liittyen.

Kuviossa 1 esittelen tutkimusprosessin etenemisen kuukausittain. Olin toimeksiantajaani yhteydessä jo keväällä 2020, jolloin sain häneltä aiheen ja sovimme, että aloitan tutkimuksen tekemisen syyskuussa.



KUVIO 1. Tutkimusprosessin eteneminen.

Aiheen valinnan jälkeen tutustuin syys- ja lokakuun aikana aiempaan tutkimukseen kansainvälistymisestä sekä kestävästä kehityksestä. Tämän kirjallisuuskatsauksen perusteella loin teoreettisen viitekehyyksen, jonka pohjalta pystyin suunnittelemaan aineistonkeruuta lokakuussa. Perehdyin erilaisiin ideointitapoihin ja

syvensin ymmärrystäni aineistonkeruun muodoista sekä analysointimenetelmistä.

Aineistonkeruu eli ideapaja tapahtui marraskuussa 2020. Tämän jälkeen analysoin keräämäni aineistoa. Tässä tutkimuksessa laadullisen sisällönanalyysin menetelmänä on käytetty teorialähtöistä analyysia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109). Haastateltavien kokemuksia opiskelijoiden kansainvälistymiseen liittyen tarkastellaan siis kestäväen kehityksen osa-alueiden kautta. Analyysissa keskityttiin siihen, minkälaisia asioita osallistujat nostivat esille ekologiseen, taloudelliseen sekä sosiaaliseen ja kulttuurilliseen ulottuvuuteen liittyen. Aineiston analysointivaiheessa palasin vielä teoreettisen viitekehyksen viimeistelyyn marraskuussa 2020.

Tammikuussa 2021 aineiston analyysi oli valmis ja siirryin johtopäätöksiin yhdistelemällä teoriasta ja empiriasta löytämiäni havaintoja. Lopputulokseksi saatiin kuvaus siitä, minkälaisia toimenpiteitä TAMK:ssa voitaisiin tehdä, jotta opiskelijoiden kansainvälistyminen olisi kestävämpää. Tämän jälkeen oli tutkimuksen arvioinnin vuoro. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöni oli valmis helmikuussa 2021.

Tutkimusraportissa on kuusi päälukua. Ensimmäisessä luvussa esitellään tutkimuksen taustaa, tutkimuskysymys, tutkimuksen tavoitteet, keskeiset käsitteet sekä tutkimusprosessin eteneminen. Luku perustelee sen, miksi kansainvälistymisen tutkiminen kestäväen kehityksen näkökulmasta Tampereen ammattikorkeakoulussa on tärkeää.

Toinen ja kolmas luku muodostavat tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen ja ne pohjautuvat kirjallisuuskatsaukseen. Luvussa kaksi keskitytään kansainvälistymisen eri muotoihin ja luvussa kolme avataan kestäväen kehityksen ulottuvuudet.

Neljäs luku esittelee tutkimusmenetelmät. Luvussa käydään läpi laadullisen tutkimuksen perusteita sekä aineiston keruussa käytetty ideapajatyöskentely. Lisäksi luvussa käsitellään aineiston analyysissä käytetty teorialähtöinen laadullinen sisällönanalyysi. Viidennessä luvussa käsitellään tutkimustuloksia.

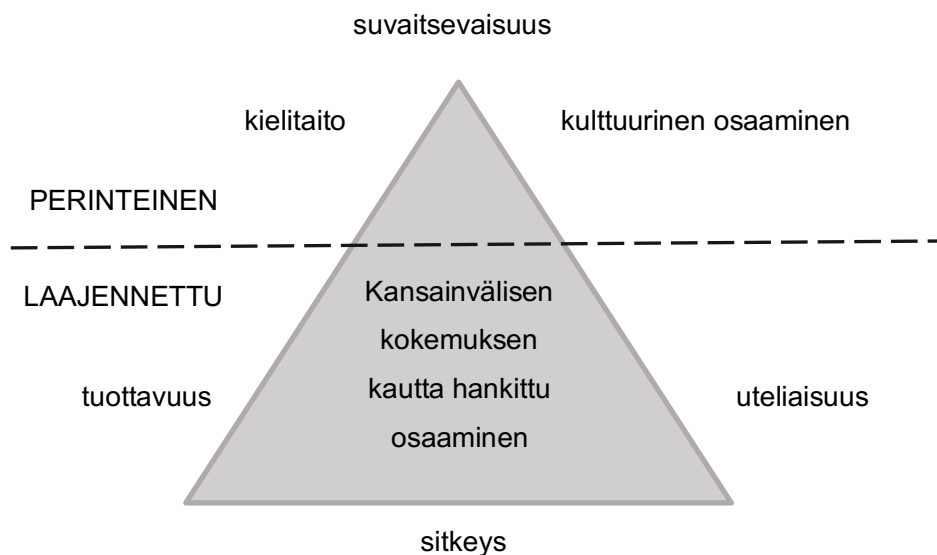
Kuudennessa luvussa käsitellään tutkimuksen teoreettista kontribuutiota eli sitä, miten toteuttamani tutkimus suhtautuu aiempaan tutkimukseen. Lisäksi keskustelen tutkimukseni pohjalta syntyneistä käytännön implikaatioista. Lopuksi pohdin mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

## 2 KORKEAKOULUJEN KANSAINVÄLISTYMINEN

### 2.1 Kansainvälistymisen määritelmä

Korkeakoulujen kansainvälistymisellä tarkoitetaan kansainvälisen, kulttuurienvälisen tai globaalin ulottuvuuden integrointia koulutuksen tarkoitukseen, toimintoihin tai toimeenpanoon (Knight 2004, 6). Toiminta pyrkii tekemään kansainvälisyydestä osan organisaation jokapäiväistä toimintaa sekä kansainvälisen, kulttuurienvälisen tai globaalin ulottuvuuden integrointia koulutukseen (Siltala 2013). Se ei ole pelkästään tavoiteltu asioiden tila, vaan välttämättömyys yhteisölle. Kokonaisvaltainen kansainvälistyminen on sitoumus, jota vahvistetaan toiminnan kautta. (Beelen & Jones 2015, 62). Myös Garamin (2012, 4) mukaan keinoja kansainvälistymisen edistämiseksi korkeakouluissa on paljon, mutta hyötyjen saavuttamiseksi niitä tulisi käyttää systemaattisesti ja suunnitelmallisesti. Kansainvälisyyden tulee näkyä selkeästi tutkinnon tavoitteissa ja opetussuunnitelmassa täytyy olla sille tilaa.

Knightin (2004, 16-18) mukaan kansainvälistymistä voidaan tarkastella kahden komponentin kautta, jotka ovat kansainvälistyminen ulkomailla sekä kansainvälistyminen kotona. Opiskelijoiden näkökulmasta kansainvälisyyttä voidaan pitää kansainvälisyysosaamisen kehittymisenä, joka koostuu pääosin liikkuvuudesta, kielitaidosta ja kulttuuriymmärryksestä. Kuviossa 2 käsitellään kansainvälisen kokemuksen kautta hankittua osaamista perinteisen ja laajennetun kansainvälisyysosaamisen kautta. (CIMO 2015, 10.)



KUVIO 2. Perinteinen ja laajennettu kansainvälistyminen (CIMO 2015, 10).

Perinteinen kansainvälistymisen käsite sisältää kielitaidon, laajat verkostot toimialalla, ymmärryksen kansainvälisestä toiminnasta ja asumisen tai opiskelun ulkomailla. Laajennettuun kansainvälistymisen käsitteeseen liitetään enemmän asioita. Siihen kuuluu esimerkiksi kyky ajatella omaa kokemuspiiriään laajemmin ja toimia monenlaisissa yhteisöissä, globaalin median seuraaminen sekä laajat verkostot poikki toimialojen. (Leppänen, Lähdemäki, Mokka, Neuvonen, Orjanieniemi & Ritola 2013, 13–22; CIMO 2015, 10.)

## 2.2 Kansainvälistyminen ulkomailla

Kansainvälistymisen edistämiseen korkeakouluissa on monia keinoja, joista tavanomaisimpia ovat ulkomailla vietetyt liikkuvuusjaksot. Liikkuvuusjaksossa vietetään vähintään kolmen kuukauden pituinen opiskelu- tai vähintään kahden kuukauden pituinen harjoittelujakso ulkomailla. Jakso tulee osaksi kotikorkeakoulussa tehtävää tutkintoa. Tämä on yhä merkittävin muoto lisätä opintojen kansainvälisyyttä. Kansainvälistymistä voidaan tukea myös tiiviimmässä jaksossa (esimerkiksi 1–2 viikkoa) intensiivikurssin, kesäkoulun ja muiden lyhyiden kansainvälisten jaksosten kautta. (Garam 2012, 4.)

Liikkuvuusjakson hyödyt ovat selkeät. Se edistää henkilökohtaista kasvua ja sen on koettu tekevän pysyvä ja voimakas vaikutus henkilön elämään. Monet opiskelijat kertovat omaksuneensa uuden perspektiivin katsoa maailmaa liikkuvuusjakson myötä. (Milian ym. 2015, 3.) Myös esimerkiksi itseluottamuksen, sopeutumiskyvyn ja ongelmanratkaisukyvyn on arvioitu kohentuneen (Siltala 2013, 5).

Vaikka liikkuvuusjakson hyödyistä tiedetään paljon, on silti asioita, jotka pidättelevät opiskelijoita osallistumasta siihen. Monien elämäntilanne kotona vaikeuttaa lähtemistä. Esimerkiksi työpaikka ja perhe sekä muut ihmissuhteet voivat olla este lähtemiselle. Tämän kanssa korreloi positiivisesti ajatus siitä, että liikkuvuusjakso on myös liian pitkä kestoltaan. (Beerkens ym. 2016, 189.) Myös taloudellinen elämäntilanne ja odotetut ylimääräiset kustannukset vaikeuttivat liikkuvuusjaksolle lähtöä (Jokila & Kallo 2017, 23).

Osalla opiskelijoista on toisenlaisia odotuksia ja he ovatkin enemmän kiinnostuneita koko tutkinnon suorittamisesta ulkomailla. Usein näiden opiskelijoiden mielestä liikkuvuusjakso on liian lyhyt kestoltaan. Kohdekoulun valinta on myös koettu hankalaksi. (Beerkens ym. 2016, 192.)

Opiskelijat odottavat liikkuvuusjakson tuottavan opintojen häiriintymistä esimerkiksi liikkuvuusjakson aikana suoritettujen opintopisteiden hyväksymisessä ja ylipäätään liikkuvuusjakson mahdollistamisessa opintoihin. Myös muita epävarmuuksia liittyy sopivan opinto-ohjelman ja koulutusjärjestelmän löytymiseen ulkomailta. (Beerkens ym. 2016, 192.)

Erasmus+ on Euroopan unionin ohjelma, joka tukee korkeakoulujen välistä kansainvälistä yhteistyötä ja sen tavoitteena on tukea henkilökohtaisten, sosiopedagogisten sekä ammatillisten taitojen kehittymistä juuri opiskelun tai työnteon kautta ulkomailla (Euroopan komissio 2018, 1). Tampereen ammattikorkeakoululla on sopimus noin 350 korkeakoulun kanssa yli 50 maassa, jonne opiskelijat voivat lähteä suorittamaan liikkuvuusjaksoa. Myös harjoittelupaikan voi etsiä ulkomailta ja tätä kautta suorittaa osan tutkinnosta ulkomailla. (Tampereen korkeakouluyhteisö 2020c.)

### 2.3 Kotikansainvälistyminen

Kansainvälistyminen voi edistyä myös kotimaassa, omassa korkeakoulussa. Kotikansainvälistymisen käsite on luotu, jotta korkeakoulujen paikallisesti tapahtuville toiminnoille voidaan antaa enemmän painoarvoa (Knight 2012, 23). Kotikansainvälistyminen tapahtuu sekä virallisen että epävirallisen opinto-ohjelman myötä (Beelen & Jones 2015, 63). Erilaisia työkaluja ja toimintoja ovat esimerkiksi vierailvat luennoitsijat, ulkomaalaisten ja suomalaisten opiskelijoiden integrointi, tieto- ja viestintäteknologia sekä kansainvälisen näkökulman lisääminen opetuksen sisältöön esimerkiksi kirjallisuuden ja tapausesimerkkien kautta. Myös kieli- ja viestintäopintojen sekä kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen opintojen lisääminen tukevat opiskelijoiden kansainvälistymistä. (Garam 2012, 5.)

Oppitunnit, aktiviteetit kansainvälisten opiskelijoiden kanssa ja akateemiset kursityöt voivat olla helpommin käytettävissä olevia ja tehokkaampia tapoja korkeakouluille parantaa opiskelijoiden osaamisen kehittymistä (Soria & Troisi 2014, 274). Kotikansainvälistyminen onkin alkujaan lähtenyt tasa-arvopyrkimyksen pohjalta, jonka tavoitteena oli tarjota mahdollisuuksia myös niille opiskelijoille, jotka eivät syystä tai toisesta lähde ulkomaille (Siltala 2013, 4). Tämän päivän kansainväliset osaajat eivät välttämättä käy vaihdossa tai työskentele ulkomailla. Sen sijaan kansainvälisen median ja kulttuurin kulutus on heidän keskuudessaan yleistä ja hyvin todennäköistä. (Leppänen ym. 2013, 8.)

Vuosien 2021–2027 Erasmus+ ohjelmassa perinteinen liikkuvuusjakso ja kansainvälinen yhteistyö säilyvät sen kulmakivinä. Sen ohella virtuaalinen yhteistyö tarjoaa yhä enemmän mahdollisuuksia kansainvälisen kokemuksen saamiseen ja oppimiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 8.) Virtuaalisesta liikkuvuudesta on tullut yhä yleisempää ja uusia suunnitelmia sen hyödyntämiseksi tehdään koko ajan.

Tampereen ammattikorkeakoulussa kotikansainvälistymistä tukevat ulkomaalaiset vaihto-opiskelijat, joita tulee eri puolilta maailmaa. Muita tapoja löytyy esimerkiksi kieliopintojen, englanninkielisten opintojaksojen, kansainvälisten hankkeiden ja projektien, ulkomaalaisten opiskelijoiden tuutoroinnin sekä ystäväperhe-toiminnan kautta. (Tampereen korkeakoulu yhteisö 2020c.)

## 2.4 Kansainvälisyysosaaminen

Monikulttuuristen pätevyyksien kehittyminen on koettu yhdeksi tärkeimmistä liikkuvuusjakson hyödyistä tulevaisuuden kannalta (Milian ym. 2015, 7). Kiinnostus ja ymmärrys maailmanlaajuisiin asioihin lisääntyy, samoin avoimuus monimuotoisuutta kohtaan. Yleensä liikkuvuusjakson aikana myös kielitaito paranee. (Beerkens, Souto-Otero, de Wit & Huisman 2016, 185.)

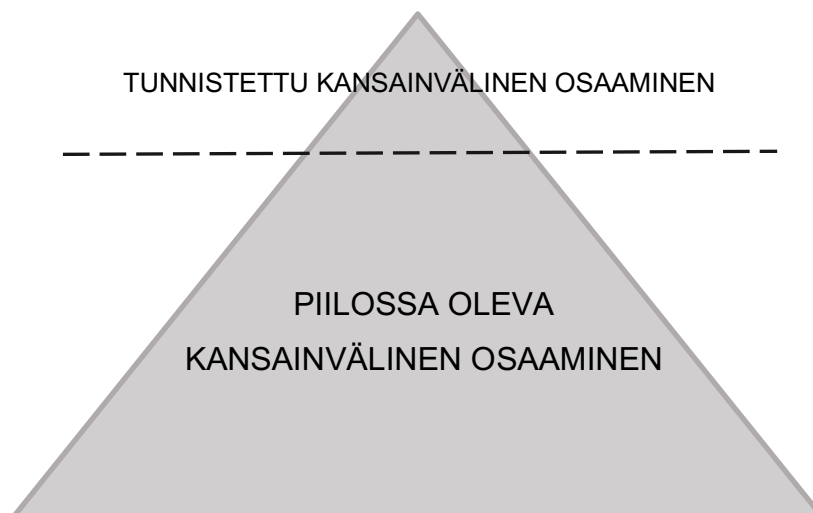
Aiemman tutkimuksen mukaan kansainväliset aktiviteetit kotiyliopistossa saattoivat kehittää opiskelijoiden globaaleja, kansainvälisiä ja monikulttuurisia taitoja jopa enemmän kuin osallistuminen liikkuvuusjaksoon. Tällaisia aktiviteetteja olivat etenkin osallistuminen kansainvälisille kursseille ja luennoille. Myös yhteydenpito kansainvälisiin opiskelijoihin ja ystävyysuhteiden luominen heidän kanssaan vaikuttivat positiivisesti edellä mainittuihin taitoihin. (Soria & Troisi 2014, 273.) Ulkomaalaisten ja paikallisten opiskelijoiden opiskelu samassa ryhmässä sai opiskelijat miettimään omia uskomuksiaan ja arvojaan, mikä on erittäin tärkeää monikulttuurisen kehityksen kannalta (O'Brien, Tuohy, Fahy & Markey 2019, 28).

Kotikansainvälistymisessä on kuitenkin erittäin tärkeää ottaa huomioon se, että ulkomaalaiset opiskelijat eivät automaattisesti tee kampuksesta ja paikallisista opiskelijoista kansainvälisiä (Knight 2011, 14–15). Moninaisuudelle altistuminen ei johda kulttuurienvälisen osaamisen kasvuun sinänsä ja jopa regressiota voi tapahtua (Gregersen-Hermans 2015, 88). Usein ulkomaalaiset opiskelijat viettävät aikaa keskenään ja kokevat olevansa marginaalissa sosiaalisesti ja akateemisesti. Kotimaan opiskelijoiden on havaittu olevan neutraaleja tai välillä jopa vastustavan osallistumista kansainvälisiin projekteihin tai ajanviettoon ulkomaalaisten opiskelijoiden kanssa, ellei tätä ole erityisesti suunniteltu korkeakoulun puolesta. (Knight 2011, 14–15.) Jotta kulttuurillisesti monipuolinen luokka johtaisi monikulttuuristen pätevyyksien kasvuun, tarvitaan korkeakoululta toimintatapaa, joka vahvistaa vuorovaikusta kansainvälisten ja paikallisten oppilaiden välillä. Koulun tulee tukea oppilaitaan pedagogisella lähestymistavalla, joka auttaa heitä tunnistamaan sekä pohtimaan kulttuurieroja ja yhteisiä piirteitä. Tämä ohjaa heitä ratkaisemaan erimielisyytensä tehokkaasti ja asianmukaisesti. (Gregesen-Hermans 2015, 88.)



Kotikansainvälistymisen aktiviteetit voivat edistää nimenomaan monikulttuuristen pätevyyksien kasvua yhtä tehokkaasti kuin perinteinen liikkuvuusjakso. Hyödyistä huolimatta on kuitenkin todettu, että maailmanlaajuisten pätevyyksien kehittyminen ei ollut yhtä tehokasta kuin liikkuvuusjaksossa. (Soria & Troisi 2014, 274.)

Nykyään kansainvälisyysosaaminen voi kehittyä myös muuta kautta kuin liikkuvuusjakson tai kotikansainvälistymisen myötä. Kansainvälistyminen on nähty aiemmin rakenteiden kuten työpaikan tai koulutuksen kautta, mutta nykyään kansainvälisyys on rakenteiden ulkopuolella etenkin tekemistä ja toimintaa. Tätä kautta olemme suuren osan päivistämme kansainvälisiä huomaamattamme. Kuviossa 3 havainnollistetaan sitä, kuinka kansainvälisyysosaamista on siis paljon piilossa ja hyvin pieni osa siitä on aidosti tunnistettua. Perinteisen ja jopa laajennetun kansainvälisyysosaamisen määritelmän ulkopuolelle on kehittymässä uutta. Esimerkiksi tulevaisuuden osaamisessa korostuu uteliaisuus ja kiinnostus maailman muutosta kohtaan. (Leppänen ym. 2013, 7, 23–25.)



KUVIO 3. Piilossa oleva kansainvälinen osaaminen (Leppänen ym. 2013, 25).

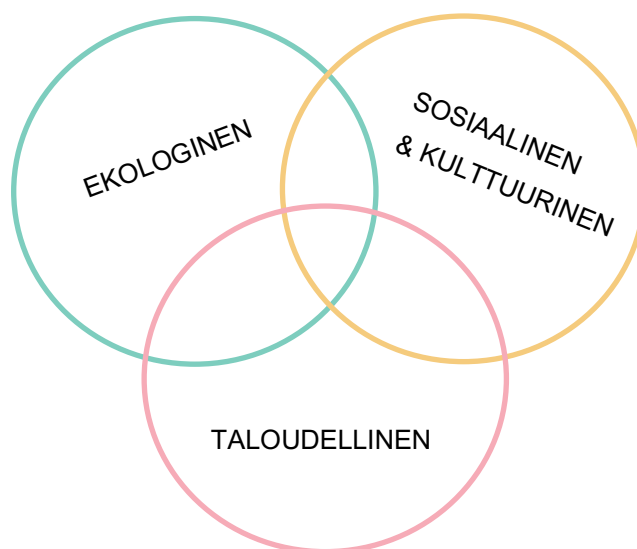
### 3 KESTÄVÄ KEHITYS

#### 3.1 Kestävän kehityksen määritelmä

Kestävä kehitys on yksi Tampereen ammattikorkeakoulun arvoista ja sen tulisi näkyä kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistymisessä. Kansainvälistymiseen liittyy paljon eri osa-alueita, joissa on mahdollista ottaa kestävän kehityksen periaatteet huomioon. Tässä kappaleessa käsitellään tarkemmin kestävää kehitystä erityisesti kansainvälistymisen kautta. Myös maailmalta löytyneiden tapausten kautta on haettu tietoa kestävästä kehityksestä suhteessa kansainvälisyyteen.

Kestävä kehitys on toimintaa, joka ottaa huomioon tämän hetken tarpeet vaarantamatta seuraavien sukupolvien tarpeita. Lähtökohtana on kehittää ihmisten hyvinvointia ja turvata ihmisille hyvä elämä maapallolla. (United Nations 1987, 6.) Kestävä kehitys ottaa huomioon tasapainoisesti sekä ekologiset, sosiaaliset että taloudelliset ulottuvuudet (Geissdoerfer, Savaget, Bocken & Hultink 2017, 759). Kestävästä kehityksestä on monenlaisia määritelmiä ja tulkinnallisia eroja, jotka liittyvät lähinnä siihen, millaisessa vuorovaikutus- ja riippuvuussuhteessa luonnon, yhteiskunnan ja talouden katsotaan olevan toisiinsa (Rohweder 2008, 24). Perusajatus on kuitenkin se, että nykyisistä päätöksistä ei tulisi olla haittaa tulevaisuudessa.

Kestävä kehitys voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Kuviossa 4 havainnollistetaan sitä, kuinka ulottuvuudet ovat osaltaan päällekkäisiä ja linkittyvät monessa kohtaa toisiinsa. (Marcus, Kurucz & Colbert 2010, 406.)



KUVIO 4. Kestävän kehityksen ulottuvuudet (Marcus, Kurucz & Colbert 2010, 406).

On tärkeää ymmärtää, että kestävä kehitys ei ole määriteltävissä oleva päätepiste tai tila vaan vaatii jatkuvaa kriittistä pohdintaa ja päätöksentekoa kaikilla elämän osa-alueilla. Se on jatkuva prosessi, jonka saavuttamiseen ei ole yhtä oikeaa tapaa. Sen sijaan kestävän kehityksen luonteeseen kuuluu se, että se on sidottu tiettyyn tilanteeseen, paikkaan ja aikaan. (Elliott 2012, 24.) Niinpä yksiselitteisiä ja yleispäteviä ratkaisuja ei ole välttämättä olemassa, vaan asioita tulee tarkastella eri näkökulmista ja tilanteista käsin.

### 3.2 Ekologinen ulottuvuus

Kestävän kehityksen ekologinen ulottuvuus liittyy luonnon koskemattomuuden periaatteeseen sekä siihen, että ekosysteemin rajallisia resursseja uhkaa populaation kasvu, ylikulutus, päästöt ja luonnonvarojen hupeneminen (Bansal 2005, 198). Ihmisten taloudellinen ja aineellinen toiminta tulisi sopeuttaa luonnon kestokykyyn, mikä säilyttäisi monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden. (Valtioneuvosto 2020.) Ekologisen ulottuvuuden konkreettiset esimerkit liittyvät esimerkiksi ilmansaasteiden vähentämiseen, luonnonvarojen säästämiseen ja vesistöjen suojelemiseen.

Korkeakoulujen kansainvälistymisen näkökulmasta ekologiseen kestävyYTEEN kuuluu esimerkiksi liikkuvuusjaksoihin liittyvä matkustus ja kulutus. Shields (2019, 595–596) tarkasteli tutkimuksessaan liikkuvuusjaksojen tuottamia päästöjä. Liikkuvuusjaksoilta syntyvät päästöt koostuvat pääasiassa kahdesta asiasta: matkustamisesta sekä muutoksista opiskelijan henkilökohtaisiin tottumuksiin (Shields 2019, 595–596). Vaikka liikkuvuusjaksojen suosio onkin kasvussa ja niihin osallistuvien opiskelijoiden määrä kasvaisikin, tietynlaisilla muutoksilla liikkuvuuteen voidaan rajoittaa tai pitää samana syntyviä päästöjä. Yhtäältä liikkuvuusjaksosta syntyvät päästöt ovat huomattavat ja kasvujohteiset. Toisaalta kuitenkin muuttuvat tottumukset liikkuvuudessa ovat johtaneet siihen, että päästöt opiskelijaa kohden ovat laskemassa. Tämä tarkoittaa sitä, että liikkuvuusjakson hyödyt ovat suhteessa paranemassa sen luonnonvarojen kulutukseen nähden. (Shields 2019, 598–599.)

Matkustamisesta syntyviä päästöjä voidaan pienentää korkeakouluissa monin tavoin. Sveitsiläisen yliopiston tutkimuksessa havaittiin, että korkeakoulujen henkilökunnan ja opiskelijoiden matkustamisesta syntyvä hiilijalanjälki voi pienentyä jopa 36 prosenttia, kun lyhyet lennot korvataan junamatkoilla, välilaskulliset lennot vaihdetaan suoriin lentoihin ja bisnesluokan lentoliput korvataan turistiluokan lipuilla (Ciers, Mandic, Toth & Op't Veld 2019, 7).

Myös liikkuminen maata pitkin on erittäin hyvä tapa vähentää liikkuvuudesta syntyviä päästöjä. Esimerkiksi Tukholman Karolinska Institutet tarjoaa ylimääräisen apurahan junalla kohdemaahan matkustaville Erasmus-opiskelijoilleen. Tämä mahdollistaa myös sen, että junamatka voisi olla suunnitellusti osa vaihtokokonaisuutta, jos pysähtymiset olisivat kohteissa, jotka tukevat vaihto-opiskelun tavoitteita. (Teeri 2019, 22.) Mitä pidempi liikkuvuusjakson kesto on, sitä pienempiä voidaan syntyneiden päästöjen ajatella olevan suhteessa saavutettuihin hyötyihin.

Henkilökohtaisesta kulutuksesta johtuvat päästöt voivat kasvaa tai pienentyä liikkuvuusjakson aikana. Tähän vaikuttavat monet asiat, joista suurin on se, minkälainen on kohdemaan tulotilanne verrattuna omaan kotimaahan. (Shields 2019, 599.) Ihmisen täytyy hengittää, syödä ja asua oli missä päin maailmaa tahansa,

mutta kulutustottumusten muutos on se, joka vaikuttaa päästöjen kasvuun tai pienemiseen.

Kansainvälistymisen ekologisuutta on pyritty edistämään myös korkeakoulujen yhteistyöllä. Esimerkiksi 3IN-allianssi tuo yhteen seitsemän korkeakoulua, joiden missio keskittyy liikkuvuuden tarjoamisessa saavutettavuuteen, toimivuuteen sekä kestävyteen. Eri puolilla maailmaa sijaitsevien korkeakoulujen liikkuvuutta kehitetään ekososiaalisen viitekehyksen puitteissa ilmastoystävällisempään suuntaan esimerkiksi tuomalla esiin ympäristökestäviä matkustustapoja ja kannustamalla opiskelijoita suosimaan näitä tapoja. Korkeakoulut tekevät myös päästökompensatioita rahoittajien hyväksymissä puitteissa. (Teeri 2019, 22.)

Voidaan ajatella, että kotikansainvälistyminen ja teknologian hyödyntäminen olisivat ratkaisu liikkuvuudesta aiheutuviin päästöongelmiin. On kuitenkin muistettava, että myös kotikansainvälistyminen kuluttaa energiaa, eikä uusien laitteiden ja ohjelmien ylläpitäminen ole päästötöntä. Etäyhteyksistä muodostuvien päästöjen laskeminen ei ole yksiselitteistä, koska siihen vaikuttaa niin moni tekijä. Tutkimuksissa on esimerkiksi tarkasteltu sitä, miten eri muuttajat, kuten käytettävä laite, lähetettävän tiedoston määrä ja osallistujien määrä vaikuttavat energian kulutukseen. (Potrykus 2020, 10.)

### **3.3 Sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus**

Kestävän kehityksen sosiaalinen ulottuvuus sisältää perustarpeiden kuten ruoan, vaatteiden ja suojan lisäksi myös hyvän elämän edellytyksiä kuten terveydenhuolto, koulutus ja poliittinen vapaus. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus tarkoittaa kaikkien yhteiskunnan jäsenten yhdenvertaisuutta. Kaikilla tulisi olla tasa-arvoinen pääsy resursseihin ja mahdollisuuksiin. (Bansal 2005, 198.) Keskeistä on myös taata nämä edellytykset seuraaville sukupolville (Valtioneuvosto 2020).

Siltalan (2013, 7) mukaan kansainvälistymismahdollisuuksien tasa-arvo toteutuu, kun mahdollisimman moni pääsee osalliseksi kansainvälistymisen hyödyistä. Kansainvälistyminen kasaantuu usein samoille opiskelijoille, mikä voi kasvattaa

olemassa olevia sosioekonomisia eroja (Siltala 2013, 7). Liikkuvuusjaksolle osallistuvilla on usein korkeampi sosioekonominen tausta eli korkeammin koulutetuista perheistä tulevat liikkuvat muita useammin. Myös sukupuolijakaumassa on eroja, sillä naiset suunnittelevat ja lähtevät miehiä useammin liikkuvuusjaksolle. Vuonna 2017 lähtijöistä 69 prosenttia oli naisia ja 31 prosenttia miehiä. (Teeri 2019, 39.)

Uudesta Erasmus+ kaudesta vuosille 2021–2027 on suunniteltu entistä osallistavampi, mikä pyrkii parantamaan sosiaalista yhdenvertaisuutta. Tiedottamista, neuvontaa, vertaistukea ja tarvittaessa lisää taloudellista tukea pyritään tarjoamaan mahdollisimman paljon. Jokaisen maan tulee myös tehdä suunnitelma, miten on mahdollista rohkaista epävarmassa asemassa olevia henkilöitä. Myös virtuaalisen yhteistyön ja oppimisen kautta pyritään tarjoamaan lisää mahdollisuuksia henkilöille, jotka eivät eri syistä voi osallistua liikkuvuusjaksoon. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 8.)

Sosiaaliseen kestävyysliikkeen liittyy oleellisesti myös kulttuurinen kestävyys, joka mahdollistaa kulttuurien säilymisen ja kehittymisen. Liikkuvuusjakson aikana saatu uusi kulttuurinen kokemus ja muista maista tuleviin ihmisiin tutustuminen lisäävät kulttuurin jakamista. On kuitenkin väitetty, että moderni informaatio- ja kommunikaatioteknologia sekä ihmisten liikkuvuus johtavat kulttuurien homogeenisoitumiseen. Alun perin korkeakoulujen kansainvälistymistä suunniteltiin kulttuurien, tiedon, ajatusten ja arvojen vaihdon ja jakamisen edistämiseksi. Nykyään otetaan huomioon enemmän kaupalliset, taloudelliset ja poliittiset näkökulmat, minkä vuoksi kulttuurin jakamisen asema on heikentynyt. (Knight 2012, 29.)

Maailmanlaajuisesti liikkuvuusjaksojen kohteet ovat polarisoituneet: vain viisi englanninkielistä maata tarjoaa liikkuvuusjakson noin 45 prosentille lähtijöistä (Shields 2019, 595). Vaikka Suomesta lähdetään paljon muihinkin kuin englanninkielisiin maihin, niin myös se, että liikkuvuusjakson aikana opetus tapahtuu pääsääntöisesti pelkästään englanniksi maasta riippumatta, voi johtaa kulttuuriseen kapenemiseen (Knight 2012, 29). Polarisoitumisella ja kielenkäytön kaventumisella on vaikutuksia kulttuurisen kestävyysliikkeen lisäksi myös kaikkiin muihin kestävä kehityksen ulottuvuuksiin.

### 3.4 Taloudellinen ulottuvuus

Ihmisten hyvinvoinnin lisääminen edellyttää taloudellista kasvua. Kestävän kehityksen viitekehyksessä tätä kasvua tulee toteuttaa luonnonympäristön asettamalla reunaehdoilla. (Rohweder 2008, 25.) Taloudellinen menestys tarjoaa parempaa elämänlaatua organisaatioiden ja yksilöiden tuottavuuden kautta. Se sisältää tuotteiden ja palveluiden luomisen ja jakelun, joiden kautta elämänlaatu paranee ympäri maailman. (Bansal 2005, 198–199.) Kestävän kehityksen näkökulmasta taloudellisen kestävyuden tuleekin olla sisällöltään ja laadultaan tasapainoista sekä sellaista, että se ei perustu pitkällä aikavälillä varantojen hävittämiseen tai velkaantumiseen (Valtioneuvosto 2020).

Erasmus+ on merkittävin liikkuvuusjaksojen rahoittaja korkea-asteella, ja Suomessa yli puolet lähtijöistä osallistuu ohjelman kautta. Vuonna 2016 vuosittainen budjetti Suomesta lähtevään liikkuvuuteen oli noin 10 miljoonaa euroa ja vuonna 2019 se oli jo lähes 16 miljoonaa euroa. Erasmus-ohjelma on käynnistetty vuonna 1987 ja sen kehittämistä on jatkettu jo kolmenkymmenen vuoden ajan. (Teeri 2019, 13.) Uusi Erasmus+ kausi alkaa vuonna 2021 ja kestää vuoteen 2027 saakka. Koko ohjelman budjetti on tuplaantunut 14,7 miljardista 30 miljardiin ja tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia ulkomailla yli 12 miljoonalle ihmiselle. (Kallio, Lähdeniemi, Piippo, Pohjola & Siltala 2019, 6.)

### 3.5 Synteesi

Kestävän kehityksen mukaisia toimenpiteitä on alettu tehdä kansainvälistymisen prosessissa. Löydetyt esimerkit ovat pääasiassa korkeakoulukohtaisia ja antavat viitteitä siitä, että kestävän kehityksen mukaiset arvot ovat ottamassa tärkeän roolin myös kansainvälistymiseen liittyvissä asioissa. Viitteitä löytyy kuitenkin siihen, että toimenpiteitä ollaan valmiita muuttamaan uusien arvojen mukaiseksi myös kansainvälisellä tasolla. Uuden Erasmus-ohjelman tavoitteena on tehdä toimenpiteitä vihreämmän ja kestävämmän liikkuvuuden saavuttamiseksi (Kallio ym. 2019, 9).

Kansainvälistymisen tavoitteita on lisätty ja niitä halutaan tarjota yhä useammalle. On tärkeää, että prosesseja pyritään muokkaamaan mahdollisimman kestäväksi, jotta toiminnalla saavutettuja hyötyjä eivät dominoisi siitä syntyvät haitat. Tampereen ammattikorkeakoulun arvot ja tavoitteet ovat kestävä kehityksen mukaiset ja täten niiden tulisi näkyä kaikessa toiminnassa. Olen koontanut synteetin kansainvälistymisestä kestävä kehityksen näkökulmasta alla olevaan taulukkoon 1.

TAULUKKO 1. Kansainvälistymisen edut ja haitat kestävä kehityksen näkökulmasta.

	EDUT	HAITAT
<b>EKOLOGINEN</b>		Liikkuvuusjaksoihin liittyvä matkustaminen.
<b>SOSIAALINEN &amp; KULTTUURINEN</b>	Kulttuurinen jakaminen. Kansainvälisyysosaamisen kehittäminen.	Sosioekonomiset erot. Polarisaatio.
<b>TALOUDELLINEN</b>	Erasmus+ rahoitus.	Opiskelijoiden heikko taloudellinen tilanne.



## 4 TUTKIMUSMENETELMÄT

### 4.1 Laadullinen tutkimus

Tutkimukseni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on tyypillisesti kokonaisvaltaista (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160). Laadullisessa tutkimuksessa pyritään saamaan mahdollisimman syvällinen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Sen avulla pystytään myös kuvailemaan asenteita ja suhtautumista tekstin muodossa. (Kananen 2015, 71.)

Usein laadullista tutkimusta käytetään silloin, kun tutkittavasta ilmiöstä ei ole saatavilla valmiiksi tietoa tai teorioita (Kananen 2015, 71). Laadullinen tutkimusote sopii käytettäväksi tässä tutkimuksessa, koska kansainvälistymistä ja kestävästä kehitystä on tutkittu yhdessä vielä vähän erityisesti korkeakoulukontekstissa. Laadullinen tutkimus sopii hyvin myös erilaisten prosessien tarkasteluun (Kananen 2015, 71). Kansainvälistyminen korkeakouluissa on laaja prosessi ja sen kokonaisvaltainen ymmärtäminen vaatii laadullista tutkimusta.

Laadullisessa tutkimuksessa pyrkimyksenä on tarkastella ilmiötä yksityiskohtaisesti ja monesta eri näkökulmasta. Tutkija ei määrää sitä, mikä on tärkeää, vaan sen sijaan suositaan menetelmiä, joissa haastateltavien ääni ja näkökulmat pääsevät vapaasti esille. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.) Näin tutkittavaa ilmiötä voidaan ymmärtää paremmin sekä analysoida ja jäsentää sitä selkeämmin (Kananen 2015, 71).

Laadullisen tutkimuksen tapoja on monia ja tutkimusta voidaan tehdä monin eri menetelmin (Hirsjärvi ym. 2007, 159). Aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi haastattelujen ja havainnoinnin avulla. Haastattelu sopii käytettäväksi aineiston keruussa silloin, kun tavoitteena on ymmärtää mennyttä ja saada tietoa tulevasta. (Kananen 2015, 131, 143.) Haastattelut on mahdollista toteuttaa yksilö- tai ryhmähaastatteluna. Tutkittaessa jotakin ryhmää ja sen toimintaa kannattaa hyödyntää ryhmähaastattelua (Kananen 2015, 149).

Ryhmähaastattelu voidaan toteuttaa esimerkiksi fokusryhmähaastatteluna, joka on pienessä ryhmässä tapahtuva keskustelu, jota haastattelija ylläpitää ennalta suunnitellun haastattelurungon pohjalta. Tutkimusmenetelmänä fokusryhmähaastattelu on joustava ja sopii monenlaisiin tutkimuskysymyksiin. Lopputuloksena fokusryhmähaastattelu on aito ja vapaa keskustelutilanne, jossa ryhmän jäsenten näkemykset, kokemukset ja mielipiteet tulevat esille. (Mäntyranta & Kaila 2008.)

Tavanomainen ryhmäkoko fokusryhmähaastattelussa on noin 4–10 henkilöä. Lisäksi mukana on yleensä yksi haastattelija tai fasilitaattori. Haastateltavat kootaan usein avainhenkilön avulla. Tilastollista edustavuutta tärkeämpänä pidetään sitä, että haastateltavilla on erilaisia näkökulmia tutkittavaan aiheeseen. Ryhmän muodostamisessa pyritään fokusoitumaan ja valitsemaan haastateltavat niin, että heillä on jotakin yhteistä kuten ammattitausta tai jokin yhteinen kokemus. (Mäntyranta & Kaila 2008.)

Fokusryhmähaastatteluun pyritään valitsemaan keskusteltavat teemat niin, että niillä saadaan mahdollisimman tarkka kuvaus koko ilmiöstä. Tutkijalla on oltava ennakkotietoa kohteesta, jota tutkitaan, jotta teemojen valinta onnistuu. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan heti fokusryhmäkeskustelun alussa mennä yksityiskohtiin vaan lisäkysymyksiä on mahdollista esittää saatujen vastausten perusteella. (Kananen 2015, 149–150.) Fokusryhmähaastattelun toteuttamisessa riittää, että haastattelijalla on perustiedot keskusteltavasta asiasta, sillä haastattelijan ei ole tarkoituksenmukaista tuoda esiin omia käsityksiään ja asiantuntijuuttaan haastattelutilanteessa (Mäntyranta & Kaila 2008).

## **4.2 Aineiston keruu**

Tässä tutkimuksessa haastattelu toteutettiin fokusryhmähaastatteluna. Fokusryhmähaastattelu on pienessä ryhmässä tapahtuva keskustelu, jota haastattelija ylläpitää ennalta suunnitellun haastattelurungon pohjalta. (Mäntyranta & Kaila 2008.) Fokusryhmähaastattelun avulla kerättiin haastateltavien kokemuksia liittyen kansainvälistymiseen korkeakouluissa.

Fokusryhmähaastattelu toteutettiin tässä tutkimuksessa järjestämällä työpaja Tampereen ammattikorkeakoulun kansainvälisten palveluiden henkilökunnalle. Työpajatyöskentelyssä osallistujien sitoutuminen on yleensä voimakasta. Lisäksi haastattelijan sekä osallistujien välinen suhde on vahva ja siksi myös aineisto muodostuu luotettavaksi. (Ahmed & Asraf 2018, 1.) Työpajoja on aiemmin käytetty aineiston keruussa esimerkiksi sosiaalialan tutkimuksessa (Stenman 2016; Virta 2019). Tähän tutkimukseen työpajatyöskentely valittiin, koska asiantuntijoiden aktiivinen ja sitoutunut osallistuminen koettiin tärkeäksi lopputuloksen kannalta. Työpajatyöskentelyllä saatiin kansainvälistymistä korkeakouluissa käsiteltä laajasti ja osallistujat pääsivät tuomaan konkreettisia tarpeitaan ja ideoitaan esille. Koska ideointi oli tärkeä osa työpajaa, osallistujien kanssa työpajasta puhuttaessa käytettiin ideapaja-käsitettä.

Ideapajan suunnittelussa nojattiin SWOT-analyysin teemoihin. Vahvuudet (Strengths), heikkoudet (Weaknesses), mahdollisuudet (Opportunities) ja uhat (Threats) tarjosivat ideapajan osallistujille erilaisia näkökulmia tarkastella kansainvälistymistä korkeakouluissa ja tuoda ilmi omia kokemuksiaan ja näkemyksiään aiheeseen liittyen. Ideapajan voidaan nähdä koostuvan kahdesta osiosta: nykytilan hahmottamisesta sekä ideointiosuudesta. Vahvuuksien ja heikkouksien käsittely mahdollisti nykytilan tarkastelun. Mahdollisuuksien ja uhkien avulla keskityttiin tulevaisuuteen ja uusiin ideoihin. Liitteessä 1 on ideapajaa varten luotu haastattelusuunnitelma.

Toimin työpajoissa fasilitaattorina eli puolueettomana järjestäjänä. Fasilitaattori keskittyy ryhmäprosessiin ja auttaa ryhmää ideoinnissa, päätöksenteossa sekä ongelmanratkaisussa. Ryhmän jäsenet vastaavat varsinaisesta sisällöntuotannosta. Fasilitaattorina varmistin, että ryhmä toimii tasapuolisesti ja saavuttaa asetetun päämäärän. (Summa & Tuominen 2009, 9–10.)

Ideapaja toteutettiin marraskuussa 2020 ja siihen osallistui yhdeksän henkilöä Tampereen ammattikorkeakoulun kansainvälisten palveluiden henkilökunnasta. Ideapajan osallistujat kutsuttiin avainhenkilön kautta, joka on myös tämän tutkimuksen toimeksiantaja. Osallistujat ovat opiskelijoiden kansainvälistymiseen liittyvien asioiden ammattilaisia, eli heidän osallistumisensa varmisti kokemuksiin pohjautuvan ja rikkaan aineiston. Osallistujat tekevät töitä tiiminä normaalistikin

ja olivat täten tuttuja toisilleen entuudestaan. Se, että osallistujat edustavat jo valmiiksi samaa ryhmää, helpottaa keskustelua ryhmässä (Mäntyranta & Kaila 2008). Osallistujien työtehtävät ja toimenkuvat kuitenkin eroavat toisistaan, joten he pystyvät tuomaan esiin erilaisia näkökulmia kansainvälistymiseen ja kestävään kehitykseen liittyen sekä ideoimaan aihetta monipuolisesti.

Aloitin ideapajan osallistujien esittelykierroksella. Sen jälkeen esittelin itseni ja kerroin opinnäytetyöstäni sekä avasin kokoontumisen taustaa ja tavoitetta. Johdatin ryhmän ideapajatyöskentelyyn kertomalla selkeästi koko tulevan prosessin. Liitteestä 2 löytyy ideapajassa käytetty esitysmateriaali.

Varsinainen ideapajatyöskentely aloitettiin yksilötyöllä. Pyysin kutakin osallistujaa miettimään, mitkä ovat opiskelijoiden kansainvälistymiseen liittyvät vahvuudet ja heikkoudet kestäväen kehityksen näkökulmasta TAMK:ssa tällä hetkellä. Osallistujien tuli kirjoittaa viisi vahvuutta siniselle lapulle ja viisi heikkoutta vihreälle lapulle. Tavoitteena oli koota ajatuksia nykytilasta. Vastausaikaa oli noin viisitoista minuuttia.

Yksilötyöskentelyn jälkeen jaoin osallistujat kahteen ryhmään. Jokaisen tuli kertoa omiin lappuihin kirjatut asiat muille, minkä jälkeen ryhmän tuli yhdistellä niistä samankaltaisuudet ja valita ryhmän mielestä tärkeimmät teemat. Näiden pohjalta ryhmien tuli miettiä, mitä mahdollisuuksia ne tarjoavat ja mitä haasteita ne luovat. Ryhmien tuli kirjata vastauksensa pinkille pahville. Työskentelyaikaa tähän käytettiin noin neljäkymmentä minuuttia, minkä jälkeen molemmat ryhmät esittelivät luonnoksensa. Molemmilla ryhmillä oli kymmenen minuuttia aikaa luonnosten esittelyyn.

Seuraavaksi painopiste siirtyi tulevaisuuteen. Ryhmien tuli miettiä, miten mahdollisuuksien hyödyntäminen ja haasteiden ratkaiseminen onnistuu käytännössä. Tarkentavia kysymyksiä, joihin ryhmien tuli vastata olivat: Kuka tekee ja koska tekee? Minkä pitäisi olla ensimmäinen askel kunkin mahdollisuuden hyödyntämiseen tai ongelman ratkaisemiseen? Tähän vaiheeseen käytimme aikaa kaksikymmentä minuuttia. Kaikki vastaukset kirjattiin oranssille pahville. Lopuksi ryhmät esittelivät tuloksensa, mihin molemmilla ryhmillä oli aikaa viisi minuuttia.

Ideapajan päätteeksi pyysin osallistujilta palautetta ja kiitin heitä osallistumisesta. Kokonaisuudessaan ideapaja kesti kaksi tuntia.

### 4.3 Aineiston analyysi

Ideapajan lopulliset tuotokset olivat post-it-lappuja sekä pahvikartonkeja. Yksilötehtävässä lappuja tuotettiin yhteensä 66 kappaletta ja ryhmätöiden luonnoksista neljä isoa pahvikartonkia. Näiden joukossa oli useita keskenään samankaltaisia ja myös hyvin erilaisia asioita.

Fokusryhmähaastattelun tuloksia esitetään teema-alueina tai teoreettisena mallina (Mäntyranta & Kaila 2008). Tässä tutkimuksessa laadullisen sisällönanalyysin tavaksi on käytetty teorialähtöistä analyysia. Analyysi ei nojaa suoraan teoriaan, mutta sitä hyödynnetään analyysissa. Analyysin kategoriat määritellään aiemman tiedon pohjalta ja niihin etsitään sisältöä kerätystä aineistosta. (Ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, 109.) Kirjallisuuskatsauksessa käsiteltyjen teemojen kautta käsittelen myös tutkimukseni aineistoa.

Haastateltavien kokemuksia opiskelijoiden kansainvälistymiseen liittyen tarkastellaan siis kestäväen kehityksen ulottuvuuksien kautta. Analyysissa keskityttiin siihen, minkälaisia asioita osallistujat nostivat esille ekologiseen, taloudelliseen sekä sosiaaliseen ja kulttuurilliseen ulottuvuuteen liittyen. Koska ulottuvuudet ovat osittain myös päällekkäisiä ja linkittyvät keskenään, olen ottanut teemoitteluun mukaan myös osa-alueen, jossa käsitellään kaikkia ulottuvuuksia. Tarkastelen myös sitä, paljonko kuhunkin ulottuvuuteen keksittiin asioita ja millaisessa suhteessa näihin kiinnitettiin huomiota.

Seuraavassa luvussa raportoin ideapaja-aineiston analyysin perusteella koostamani tutkimustulokset. Tulosten tulkinnan tueksi esitän lainauksia ideapajassa esitetyistä tuotoksista. Lopputulokseksi saatiin kuvaus siitä, missä opiskelijoiden kansainvälistyminen on hyvässä vaiheessa kestäväen kehityksen näkökulmasta ja missä kehitystä koettiin tarvittavan. Uusien toimintatapojen ideoinnin avulla TAMK:n kansainvälisten palveluiden on helpompi lähteä kehittämään toimintaansa.

## 5 TUTKIMUSTULOKSET

### 5.1 Vahvuudet ja heikkoudet

#### 5.1.1 Vaikutus moneen ulottuvuuteen

Kestävän kehityksen ulottuvuudet ovat jossakin määrin osittain tai jopa hyvinkin päällekkäisiä. Tämän vuoksi tässä luvussa käsitellään ideapajassa keskustelluista asioista, joilla on vaikutusta useampaan ulottuvuuteen samanaikaisesti.

Kansainvälistymisen kestävyyttä edistää se, että kestävä kehitys nähtiin TAMK:n vahvana arvona. TAMK:n toiminta on kestävä kehityksen mukaista ja myös opiskelijoiden ajateltiin olevan tietoisia sen periaatteista. Myös partnerikorkeakoulujen nähtiin olevan kiinnostuneita kestävä kehityksen teemoista, mikä varmistaa toimivan yhteistyön. Toimivaa yhteistyötä ja kansainvälistymistä tukevat lisäksi TAMK:n hiotut prosessit kansainvälistymiseen liittyen. Nämä käyvät ilmi seuraavista vahvuuksiksi kirjatusta lainauksista:

*TAMKin partnerit ovat kestävä kehityksen teemoista kiinnostuneita (yhteistyö toimii).*

*Kestävä kehitys on TAMKin vahva arvo.*

Nykyään opintojen ulkopuolinen elämä tarjoaa kansainvälisiä kokemuksia jo niin hyvin, että kiinnostuksen liikkuvuusjaksoon ja muuhun kansainvälisyyttä edistävään toimintaan nähtiin vähentyneen. Opiskelijoilla itsellään nähtiin olevan resursseja matkustamiseen ja omien mielenkiinnonkohteiden toteuttamiseen vapaa-ajalla, minkä vuoksi TAMK:n tarjoamalle tuelle kansainvälistymiseen ei välttämättä ole tarvetta. Kiinnostuvuuden pieneneminen koettiin heikkoutena, mikä käy ilmi seuraavista lainauksista:

*Opintojen ulkopuolinen elämä mahdollistaa kv-kokemusta niin hyvin nyt, että kiinnostus kv-opiskeluun on vähäisempää.*

*Vaihtojen kiinnostuvuuden väheneminen.*

Paikoin kansainvälisyystoiminnan nähtiin olevan pitkälti kiinni vain muutamassa maassa. Toiminnan suuntautuminen vain muutamaan maahan nähtiin heikkoutena, koska jos eteen tulisi tilanne, jossa jostakin syystä kyseisten kohteiden toiminta estyisi, poistaisi se kerralla merkittävän osuuden kansainvälistymisen vaihtoehtoista. Tämä tulee ilmi seuraavasta lainauksesta:

*Paikoin kv-toiminta on hyvin pitkälti kiinni vain muutamassa maassa (kaikki panokset samassa paikassa).*

Opiskelijoiden kiinnostus suorittaa liikkuvuusjakso kauko- ja aurinkokohteisiin lisää epätasaista jakautumista kohteiden kesken. Lähellä sijaitsevat maat kuten Viro ja Ruotsi eivät kiinnosta ja välillä tuntuu jopa siltä, että Eurooppaan ei haluta tyytyä. Sen sijaan esimerkiksi Thaimaa, Korea, Vietnam ja Afrikka ovat erittäin suosittuja ensisijaisia kohteita. Voimakas kiinnostus ja vain muutamaan paikkaan on kestävyuden näkökulmasta haastavaa. Tällä on vaikutusta sekä ekologiseen, kulttuurilliseen että taloudelliseen kestävyYTEEN. Seuraavista lainauksista käy ilmi haasteellinen kiinnostuvuuden jakautuminen:

*Kiinnostus kaukokohteisiin, ei lähialueille.*

*Ajatus siitä että kaikki eurooppalaiset on samanlaisia, erilaisuus ei näyttäydy opiskelijoille.*

Ajankohtaisena aiheena ideapajassa keskusteltiin esille nousseesta huolesta koronapandemian aiheuttamista muutoksista. Kansainvälisyystoiminta on pahasti rajoittunut pandemian vuoksi. Esimerkiksi liikkuvuusjaksoja on jouduttu kokonaan perumaan ja epävakaa tilanteessa tulevan suunnittelu on haastavaa. Osallistujat olivat tietoisia opiskelijoiden huolesta koskien kansainvälistymistä nyt ja tulevaisuudessa. Se oli vahvistanut näkemystä siitä, että uusia kansainvälistymisen keinoja tarvitaan, jotta opiskelijoiden taitotaso voidaan pitää ennallaan.

Koronaviruspandemia on vauhdittanut virtuaalivaihtojen käyttöönottoa. Niiden suunnittelussa on haasteeksi koettu se, miten opiskelijat saadaan innostettua mukaan. Kun sosiaaliset kontaktit ja muu liikkuvuusjaksossa saatu elämys jää vähemmälle tai kokonaan pois, ideapajaan osallistuneita mietitytti se, ovatko

opiskelijat virtuaalivaihdoista ollenkaan kiinnostuneita. Vaikutti myös siltä, että digitalisaation ja virtuaalivaihtojen mahdollisuudet nähtiin ryhmässä vaihtelevasti. Osasta se vaikutti tällä hetkellä lähinnä kurssien suorittamiselta jonkin muun maan yliopistoon. Osa taas näki siinä enemmän potentiaalia ja virtuaalisen kansainvälistymisen kokonaisuuden paketoiminen mietitytti paljon. Seuraavissa lainauksissa ilmenee kaksi erisuuntaista näkökulmaa virtuaaliseen kansainvälistymiseen:

*Virtuaalivaihtojen kehittäminen on lähtenyt hyvin liikkeelle.  
Kun kaikki tehdään etänä, niin ei haluta sitten vaihtoakin  
sähköisesti.*

### 5.1.2 Ekologinen kestävyys

Kestävän kehityksen ekologiseen osa-alueeseen liittyen ideapajassa esille nousi aiheita liikkumiseen ja sähköistymiseen liittyen. Suomen sijainti ja sen aiheuttamat pitkät välimatkat muihin maihin lisäävät matkustamista useimmiten lentämällä. Kansainvälistyminen ja liikkuvuusjaksot nähtiin riippuvaisena siitä, että lentoliikenne ja muu matkustusliikenne toimii ja on tarpeeksi edullista opiskelijoiden tarkoituksiin.

Matkustamiseen liittyen keskusteltiin siitä, olisiko TAMK:n opiskelijoiden pitkiin liikkuvuusjaksoihin mahdollista hyödyntää muitakin liikkumisen tapoja lentämisen sijaan. Vaikka matkanteko kestäisikin hieman pidempään, suhteessa liikkuvuusjakson pituuteen tämän ei nähty olevan suuri uhraus.

Jotta lentäminen korvattaisiin jollakin muulla tavalla, koettiin, että siihen tarvittaisiin todella iso muutos asenteissa. Tähän vaikuttaa erityisesti se, että TAMK:ssa on havaittu opiskelijoiden olevan kiinnostuneita liikkuvuusjakson suorittamisesta aurinkokohteisiin ja kaukokohteisiin. Kauempana sijaitsevat kohteet lisäävät lentämistä, sillä matkustaminen niihin maata pitkin on huomattavasti haastavampaa kuin lähellä sijaitseviin kohteisiin. Liikkumista ja sitä kautta syntyviä päästöjä nähtiin voitavan vähentää myös suorittamalla kursseja virtuaalisesti muiden maiden korkeakouluihin. Seuraavissa lainauksissa käy ilmi heikkoutena pidetty Suomen



sijainti sekä ekologisesta näkökulmasta vahvuudeksi nähty liikkuvuuden vähene-  
minen:

*Suomen sijainti, pitkät välimatkat.*

*Virtuaaliopinnot ja online-opiskelu → ei liikkumista = ympäristö  
kiittää.*

Kansainvälistymiseen liittyvien hallinnollisten tehtävien ja materiaalien sähköisty-  
minen nähtiin pääasiassa vahvuutena. TAMK:n partnerit toimivat myös sähköi-  
sesti ja paperin käyttäminen on loppunut lähes kokonaan. Sähköisten järjestel-  
mien toimivuus nähtiin erittäin tärkeänä. Myös virtuaalivaihtoihin liittyen vahvuu-  
tena nähtiin opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvä tekninen osaaminen. Seuraavat  
lainaukset kuvaavat sähköistymistä vahvuutena:

*Materiaalit ovat sähköisiä, Erasmus Without Papers.*

*Online-aidot lisääntyneet harppauksella.*

### **5.1.3 Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys**

Kestävän kehityksen sosiaaliseen ja kulttuurilliseen ulottuvuuteen liittyen ideapa-  
jassa keskusteltiin monista asioista, joista useat nähtiin samanaikaisesti sekä  
vahvuutena että heikkoutena. Yleisesti lähtötaso kansainvälisyysosaamisen nä-  
kökulmasta on opiskelijoilla hyvin eri tasoilla, mikä vaikeuttaa kansainvälistymi-  
sen suunnittelua. Esimerkiksi kielitaito koettiin pääasiassa vahvuutena, mutta  
osalla opiskelijoista myös rajoittavana tekijänä. Nämä käyvät ilmi seuraavista lai-  
nauksista:

*Opiskelijoiden lähtötaso on kv-osaamisen näkökulmasta erilainen →  
vaikeuttaa suunnittelua.*

*Korkea kielitaito ja mahdollisuus kehittää sitä.*

*Heikkoutena kielitaito.*

TAMK:n opiskelijoiden asenteeseen liitettiin paljon asioita. Osa opiskelijoista on hyvin innokkaita sekä valveutuneita ja moneen muuhun maahan verrattuna suomalaisia opiskelijoita pidettiin hyvin itsenäisiä. Yhtäältä asenteen on huomattu olevan monella oikea ja TAMK:n tavoitteiden mukainen, mikä helpottaa kansainvälistymistä. Toisaalta passiivisuutta, epäsosiaalisuutta ja asenneongelmaa on koettu vahvasti. Seuraavissa lainauksissa käy ilmi kaksi vastakkaista tilannetta asenteisiin liittyen:

*Opiskelijat ovat valveutuneita ja fiksuja, OIKEA ASENNÉ.  
Vielä ”vikaa” asenteessa.*

Opiskelijoiden nähtiin olevan eriarvoisessa asemassa tutkinto-ohjelmien kesken. Eriarvoisuutta lisää opetussuunnitelma ja koulutuksen rakenne. Joissakin tutkinto-ohjelmissa esimerkiksi liikkuvuusjakson tekeminen on mahdollista vain yhdessä tietyssä vaiheessa opintojen aikana. Opintojen tiivis tahti voi vaikuttaa siihen, että ei jakseta nähdä enää kansainvälistymisen vaatimaa vaivaa. Seuraavat lainaukset kuvaavat käsityksiä opiskelijoiden eriarvoisuudesta:

*Kv-innokkuus on vahvasti koulutusalaista riippuvainen.  
Kv-asiat ovat hyvin erilaisia eri yksiköissä/tutkinto-ohjelmissa,  
TAMK-taso hankala määritellä.  
Usein vaihto mahdollista vain jonain tiettynä lukuvuotena.*

Opiskelijoiden henkilökohtainen tilanne kotimaassa nähtiin mahdollisena heikkoutena. Vahva sitoutuminen esimerkiksi omaan työhön ja ihmissuhteisiin Suomessa vaikeuttaa kansainvälistymisen edistämistä. Opintojen viivästyminen ja valmistumisen venyminen saattaa myös huolestuttaa opiskelijoita. Seuraava lainaus kuvaa kansainvälisyyteen liittyen heikkoutena pidettyjä asioita:

*Sitoutuminen, työt, parisuhde, valmistuminen.*

Virtuaalivaihtojen edistäminen esitettiin uutena tapana lisätä opiskelijoiden kansainvälistymismahdollisuuksia. Tähän liittyen heikkoutena nähtiin kuitenkin se, että fyysisen liikkumisen puuttuminen johtaa siihen, että ei ole aitoa sosiaalista kansainvälistymiskokemusta eikä kulttuurin kohtaamista. Toisesta näkökulmasta

tämän nähtiin olevan hyvä mahdollisuus esimerkiksi ujomille opiskelijoille laajentaa kurssivalikoimaa ja lisätä kansainvälistymisosaamista. Seuraavassa lainauksessa pohditaan virtuaalisesti suoritettujen vaihtojen heikkoutta kulttuurin jakamisen näkökulmasta:

*Online-opiskelu -> ei liikkumista = ei aitoa sosiaalista  
kansainvälistymiskokemusta = ei kulttuurin kohtaamista.*

#### **5.1.4 Taloudellinen kestävyys**

Kestävän kehityksen taloudellisesta ulottuvuudesta syntyi ideapajassa keskustelua vähemmän kuin ekologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurillisesta ulottuvuudesta. Taloudellisesta ulottuvuudesta tuli esille asioita kansainvälistymisen tukemiseen, etenkin liikkuvuusjaksoihin liittyen. Vahvuutena pidettiin sitä, että opiskelijoita autetaan taloudellisesti erilaisin tuin ja apurahoin. Heikkoutena taas nähtiin se, että opiskelijan heikko taloudellinen tilanne saattaa estää liikkuvuusjaksoon osallistumisen. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että rahoituksen tarjoaminen lähtijöille on tärkeää. Opiskelijoiden taloudellinen tilanne nähtiin siis sekä vahvuutena että heikkoutena, mikä käy ilmi seuraavista lainauksista:

*Kv-vaihtojen tukeminen (hakemisessa auttaminen, rahoitus).  
Taloudellinen riippuvuus (työt jne. estää esim. vaihtoon lähdön).*

#### **5.2 Ideapajan käytännön ratkaisut**

Nykytilanteen hahmottamisen jälkeen ideapajassa siirryttiin pohtimaan käytännön ideoita tunnistettujen haasteiden ratkaisemiseksi. TAMKilta ja opiskelijoilta nähtiin löytyvän vahva osaamis pohja, joka mahdollistaa kansainvälistymisen kestävä kehityksen periaatteet huomioiden. Opiskelijat ovat keskiössä kansainvälistymisessä. Yksi suuri haaste, johon erityisesti koettiin tarvittavan muutosta, oli joidenkin opiskelijoiden asenne. Ideapajan ratkaisuisissa pohdittiin sitä, miten asenneilmapiiriä saadaan muutettua positiivisemmaksi kansainvälistymistä koh-

taan. Tärkeänä pidettiin sitä, että opiskelijat saataisiin ymmärtämään, että kansainvälistymiskokemuksen voi saada mistä päin maailmaa tahansa, myös läheltä Suomea. Myös opiskelijoiden koulutusohjelmakohtainen eriarvoisuus haluttiin selättää.

Ideapajassa kehiteltiin erilaisia ratkaisuja kansainvälistymisen haasteisiin. Kansainvälinen toiminta halutaan määritellä uudelleen, minkä jälkeen uusien vaihtoehtojen tarjonnasta ja hyödyistä pitää viestiä monipuolisesti ja monikanavaisesti. Tähän liittyen markkinointikampanjat opiskelijoille nähtiin tärkeinä keinoina edistää tietoisuutta. Myös keskustelut ja työpajat koulutusohjelmien kanssa nähtiin tärkeinä siinä, että pystyttäisiin vähentämään opiskelijoiden eriarvoisuutta. Seuraava lainaus kuvaa käytännön ratkaisua:

*Monipuolinen ja kanavainen viestintä uusien vaihtoehtojen tarjonnasta ja hyödyistä. → KV-toiminnan uudelleenmäärittely!*

Ideapajassa käydyissä keskusteluissa pidettiin tärkeänä sitä, että kansainvälistymisestä alettaisiin puhua jo uusien opiskelijoiden orientoivien päivien yhteydessä. Käytännössä kansainvälistymisen prosessissa olisi koko opiskelun sykli ja ohjausta olisi kaikissa opintojen vaiheissa. Konkreettisena ideana ehdotettiin sitä, että ensimmäisen vuoden opiskelijoille kuuluisi pakollisena osallistuminen johonkin kansainväliseen tapahtumaan, jolla saataisiin innostusta lisättyä. Myös TAMK:uun tulevien kansainvälisten opiskelijoiden ja paikallisten opiskelijoiden aktivoiminen ja sitouttaminen sosiaalisen ohjelman kautta esitettiin kansainvälistymistä lisäävänä uutena ideana.

Pidemmän aikavälin ideana kehitettiin koko TAMK:n läpäisevä konsepti ”KV-väylä: Vision 2024”. Sen tavoitteena olisi mahdollistaa mahdollisimman monelle potentiaaliselle osallistujalle kanava, jonka kautta voi päästä mukaan kansainvälisiin tapahtumiin. Tärkeänä konseptissa nähtiin se, että se tarjoaa opiskelijoille kokonaisvaltaisen ja matalan kynnyksen vaihtoehdon kansainvälistymisen aloittamiseen. Kiinnostuessaan kansainvälistymisestä opiskelijoilla olisi mahdollisuus osallistua yhä useampiin tapahtumiin ja lopuksi esimerkiksi liikkuvuusjaksoon. Ideapajassa suunniteltiin konseptille seuraava rakenne:

1. Ennen vaihtoa opiskelijalle tarjotaan erilaisia matalan kynnyksen kotikansainvälistymisen vaihtoehtoja, esimerkiksi kansainvälisiin tapahtumiin osallistuminen.
2. Mahdollisuus osallistua partnerien virtuaalitarjontaan (kurssi kerrallaan tai jokin laajempi moduuli/kokonaisuus).
3. Varsinainen vaihto: liikkuvuusjakso, virtuaalinen ratkaisu tai näiden yhdistelmä.

### 5.3 Synteesi

Taulukkoon 2 on koottu synteesi ideapajan tuloksista kestävän kehityksen ulottuvuuksien ja kansainvälistymiseen liittyvien vahvuuksien, heikkouksien ja ratkaisujen suhteen.

Taulukko 2. Ideapajan tulokset.

	VAHVUUDET	HEIKKOUEDET	RATKAISUT
<b>EKOLOGINEN</b>	Teknologian hyödyntäminen.	Pitkät välimatkat ja lentäminen.	Lähellä olevat kohteet suosioon ja muiden matkustustapojen hyödyntäminen.  Virtuaalivaihto.
<b>SOSIAALINEN &amp; KULTTUURINEN</b>	Kielitaito.  Asenne kv-toimintaa kohtaan.	Asenne kv-toimintaa kohtaan.  Opiskelijat eriarvoisessa tilanteessa.	Keskustelut ja työpajat tutkinto-ohjelmien kanssa.
<b>TALOUDELLINEN</b>	Apurahat ja muu taloudellinen tuki.	Opiskelijan heikko taloudellinen tilanne.	Opiskelijoiden taloudellisen tuen jatkaminen.

## 6 POHDINTA

### 6.1 Tutkimuksen teoreettinen kontribuutio

Tässä tutkimuksessa tarkastelin kansainvälistymistä Tampereen ammattikorkeakoulussa kestäväen kehityksen näkökulmasta. Lähestyin aihetta ensin tekemällä kirjallisuuskatsauksen sekä kansainvälistymisestä korkeakouluissa että kestävästä kehityksestä. Teorian kirjoittamisen jälkeen tutkin empirian avulla tämänhetkistä tilannetta TAMK:ssa aiheeseen liittyen. Järjestin ideapajan, jonka kautta sain tietoa kansainvälistymisen ja kestäväen kehityksen nykytilanteesta TAMK:ssa sekä siitä, millaisten ideoiden kautta toimintaa voidaan lähteä kehittämään. Tässä luvussa käsittelen saamiani tutkimustuloksia suhteessa aiempaan tutkimukseen.

Kestäväen kehityksen ekologisen ulottuvuuden näkökulmasta kansainvälistymisen suurin haaste on matkustaminen ja siitä syntyvät päästöt sekä aiemman tutkimuksen että tämän tutkimuksen tuloksien perusteella. Kun liikkuvuusjakson suosio kasvaa ja päästöt lisääntyvät, tarvitaan muutoksia matkustustottumuksiin (Shields, 2019, 598–599). Tähän liittyen ideapajassa nostettiin esiin erityisesti Suomen syrjäinen maantieteellinen sijainti, mikä lisää pitkiä välimatkoja ja vaikeuttaa matkustamisesta syntyvien päästöjen pienentämistä. Sekä teoriassa että empiriassa nähtiin, että maata pitkin matkustamisen lisääminen olisi ekologisesti kestävämpää.

Sosiaaliseen ja kulttuurilliseen ulottuvuuteen liittyen opiskelijoiden sosioekonomiset erot ja eriarvoisuus on nähty haastavana (Siltala, 2013, 7). Myös tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat sitä, että opiskelijoilla on erilaiset lähtötilanteet kansainvälistymiseen. Kansainvälisyysosaamisen lisääminen mahdollisimman monelle opiskelijalle on tavoite, jota kohti pyritään. Tämän vuoksi uusi Erasmus+ -kausi pyrkii parantamaan sosiaalista yhdenvertaisuutta. Ideapajassa esitettiin, että tätä haastetta voitaisiin lähteä ratkaisemaan keskustelemalla tutkinto-ohjelmien kanssa ja sitä kautta voitaisiin antaa opiskelijoille tasaisemmat mahdollisuudet.

Teknologian hyödyntäminen kansainvälistymiseen vaikuttaa aiemman tutkimuksen mukaan lisääntyvän. Digitalisaatio lisääntyy koko ajan ja on yksi maailman isoista trendeistä, mikä tuo sen väistämättä mukaan myös korkeakoulujen toimintaan ja kansainvälistymiseen. Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat teknologian lisääntyvää hyödyntämistä kansainvälistymisessä, mutta siihen liittyvissä asenteissa näytti olevan hieman varauksellisuutta.

Kestävän kehityksen taloudelliseen ulottuvuuteen liittyen opiskelijoiden tukeminen esimerkiksi apurahoilla nähtiin tärkeäksi. Sekä aiemman että tämän tutkimuksen tulosten mukaan monet opiskelijat ovat taloudellisesti heikossa asemassa. Työssä käyminen voi olla välttämättömyys ja siksi esimerkiksi liikkuvuusjaksoon osallistuminen on hankalaa. Tämän vuoksi taloudellinen tuki ylimääräisten kustannusten kattamiseksi on tärkeää.

## 6.2 Käytännön implikaatiot

Tutkimuskysymykseni oli: Miten Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kansainvälistymisen tapoja voidaan kehittää kestävän kehityksen mukaisesti? Tavoitteena oli löytää uusia käytännön keinoja kehityksen edistämiseksi. Iso osatutkimukseni empiirisestä osasta liittyikin ideointiin, minkä vuoksi se tuotti jo paljon käytännön ratkaisuja. Ideapajassa kehitetyt ideat olivat hyvin johdonmukaisia ja selkeitä, minkä vuoksi niiden toimeenpanoon kannattaa ryhtyä. Tähän kappaleeseen olen kuitenkin kerännyt ideoita ja toimintaehdotuksia, joita on syntynyt itselleni vielä aineiston analyysin aikana.

Maata pitkin matkustaville voitaisiin tarjota lisää taloudellista tukea. Tämä toimisi kannustimena muiden matkustustapojen hyödyntämiseksi ja lentämisen korvaamiseksi. Myös lähempänä Suomea olevien kohteiden kiinnostus voisi lisääntyä ja täten matkustusmäärät pienentyä.

Digitalisaatiota voitaisiin hyödyntää kurssien järjestämisen lisäksi erityisesti sosiaalisten kontaktien luomisessa. Muutaman vuoden päästä opintoja aloittavalle ikäluokalle on todennäköisesti täysin normaalia, että sosiaalinen kanssakäymi-

nen tapahtuu ja kaverisuhteita luodaan internetin välityksellä. Sähköisiä järjestelmiä hyödyntäen etäkursseihin osallistuville opiskelijoille olisi mahdollista saada myös kansainvälistymisen sosiaalinen ja kulttuurillinen osuus mukaan. Myös liikkuvuusjaksoon osallistuville voitaisiin järjestää ennen lähtöä virtuaalisesti esimerkiksi tutustumista ryhmän kesken, mikä voisi pienentää lähtöön liittyvää kynnystä. Näillä tavoilla olisi mahdollista suorittaa ensimmäinen puolikas liikkuvuusjaksosta kotona Suomessa, minkä jälkeen voisi lähteä liikkuvuusjakson toiselle puolikkaalle ulkomaille. Tämä voisi lisätä kansainväliseen toimintaan osallistujien määrää niiden opiskelijoiden keskuudessa, joille koko lukukaudeksi lähteminen on sosiaalisesti ja taloudellisesti haastavaa.

Ideapajassa keskusteltiin kansainvälisten opiskelijoiden ja paikallisten opiskelijoiden yhdistämisestä. Tämän kaltaiseen toimintaan voitaisiin panostaa ja kehittää aktiviteetteja, joissa opiskelijat voivat olla yhdessä. Jokaista paikallista opiskelijaa kohden voisi olla yksi tai kaksi kansainvälistä opiskelijaa ja heille järjestettäisiin muutamia tehtäviä tutustumisen käynnistämiseksi. Tätä kautta myös paikalliset opiskelijat pääsisivät tutustumaan kansainvälisiin opiskelijoihin ja saisivat kontakteja eri puolilta maailmaa.

### **6.3 Tutkimuksen arviointi**

Laadullisen tutkimuksen luotettavuusarviointia voidaan tehdä useiden eri käsitteiden avulla. Erittäin tärkeää on, että tutkimuksen luotettavuus varmistetaan ottamalla huomioon luotettavuuskysymykset koko prosessin ajan. (Kananen, 2015, 342–343.) Tässä tutkimuksessa on pyritty luotettavaan tulokseen jo tutkimusprosessin alusta lähtien. Olen avannut ja perustellut tekemiäni ratkaisuja kattavasti sekä tutkielman alussa. Tarkastelen tutkimukseni luotettavuutta vielä neljän käsitteen avulla, jotka ovat luotettavuus, riippuvuus, siirrettävyys ja saturaatio (Kananen, 2015, 352).

Laadullisen tutkimuksen luotettavuus tarkoittaa sitä, että tulokset ja tulkinta vastaavat todellista tilannetta sekä tutkittavaa ilmiötä. Luotettavan ja totuudellisen tuloksen kannalta on tärkeää dokumentoida menetelmät, analyysi ja tutkimusai-



neisto niin tarkasti, että toinenkin tutkija pystyisi samaa aineistoa käyttäen pääsemään samoihin tuloksiin. (Kananen, 2015, 353.) Olen dokumentoinut tutkimusaineiston keruuseen liittyvät vaiheet sekä kuvannut aineiston ja sen analyysiprosessin mahdollisimman tarkasti tässä tutkimusraportissa.

Tutkimuksen riippuvuus kertoo siitä, että tutkimustulokset on johdettu aineistosta oikein tieteellisiä periaatteita noudattaen. Tämä liittyy osaltaan tutkimuksen luotettavuuteen ja siihen, että muut tutkijat voisivat päästä tulokseen samaan tulokseen. (Kananen, 2015, 353.) Ennen empiirisen tutkimusvaiheen aloittamista perehdyin siihen, miten laadullista tutkimusta tehdään, miten aineistoa voidaan kerätä työpajan avulla sekä siihen, miten aineistoa analysoidaan tieteellisesti. Olen kuvannut tutkimuksen eri vaiheet ja havainnollistanut niitä työn johdannossa olevan kuvion avulla.

Laadullisen tutkimuksen arvioinnissa käytetty siirrettävyyden käsite liittyy siihen, että laadullisen tutkimuksen tavoitteena ei ole yleistettävyys vaan tutkimuksen siirrettävyys on aina siirtäjän vastuulla. (Kananen, 2015, 553.) Olen pyrkinyt edistämään siirrettävyyttä kuvaamalla lähtökohtatilanteen mahdollisimman hyvin tässä raportissa.

Tutkimuksen luotettavuuden lisäksi laadullisessa tutkimuksessa on tärkeätä tarkastella aineiston laatua. Aineiston saturaatio eli kylläntyminen viittaa siihen, onko aineisto riittävä (Kananen, 2015, 355). Ideapajaan osallistui yhdeksän henkilöä erilaisista työtehtävistä ja toimenkuvista TAMK:n kansainvälisiin toimintoihin liittyen. Alun yksilötehtävän avulla vahvistettiin sitä, että kaikkien ääni saatiin kuuluviin. Lopuksi ideapajaa tehtiin kahdessa ryhmässä. Ryhmät tuottivat keskenään osittain erilaisia ja osittain samanlaisia tuloksia, minkä koen viittaavan siihen, että tärkeimmät asiat tulivat ilmi ja aineisto kylläntyi.

Tarkastelen tutkimuksen onnistumista myös ideapajan osallistujilta saamani palautteen perusteella. Tärkeimpänä palautteena pidän kommentteja siitä, että osallistujat pitivät ideapajaa hyödyllisenä itselleen. Osallistujat pitivät esittämiäni kysymyksiä hyvinä ja niiden avulla syntyi paljon keskustelua sekä uusia ideoita. Kehitysehdotuksena palautteessa sanottiin, että ryhmää olisi voinut ohjata enemmän sekä tarkistaa, että osallistujat pysyvät aiheessa. Palautteen perusteella

ideapaja auttoi siinä, että osallistujat lähtivät ajattelemaan omaa työtään uudesta näkökulmasta. Vuorovaikutuksellisuus ja ideointi olivat ideapajan keskiössä, minkä koen palautteen perusteella onnistuneen. Kokonaisuudessaan sain hyvää palautetta, joten pidän ideapajaa onnistuneena.

#### **6.4 Jatkotutkimus**

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin kansainvälistymistä Tampereen ammattikorkeakoulussa kestävän kehityksen näkökulmasta. Tutkimuksen empiirinen aineisto kerättiin ideapajan avulla, johon osallistui TAMK:n kansainvälisen palveluiden henkilökunta. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia opiskelijoiden näkökulmasta keräämällä heidän mielipiteitään kansainvälistymiseen ja kestävään kehitykseen liittyen. Tutkimuksessa kehitettyä työpajamallia voitaisiin siis hyödyntää opiskelijaryhmälle toteutettavassa ideapajassa ja näin lähestyä tutkimusaihetta heidän näkökulmastaan. Lisäksi tämän tutkimuksen ideapajassa kehitettyjä uusia ideoita ja niihin suhtautumista olisi tärkeä tutkia esimerkiksi opiskelijoille lähetettävällä kyselytutkimuksella.

Jatkotutkimusta olisi mielestäni hyvä tehdä myös opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisesta. Olisi mielenkiintoista saada tietoa siitä, miten TAMK:n opiskelijat näkevät kansainvälisyysosaamisen ja minkä he kokevat vaikuttavan eniten sen kehitykseen. Tiedon avulla voitaisiin kehittää juuri niitä osa-alueita, jotka ovat opiskelijoiden näkökulmasta tärkeitä.

## LÄHTEET

Ahmed, S., & Asraf, R. M. 2018. The workshop as a qualitative research approach: lessons learnt from a “critical thinking through writing” workshop. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication-TOJDAC*.

Ashwin, P. & McVitty, D. 2015. The meanings of student engagement: Implications for policies and practices. Teoksessa Curaj, A., Matei, L., Pricopie, R., Salmi, J. & Scott, P. (toim.) *The European Higher Education Area*, 343–359. Springer, Cham.

Bansal, P. 2005. Evolving sustainably: A longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*, 26(3), 197–218.

Beelen, J. & Jones, E. 2015. Redefining internationalization at home. Teoksessa Curaj, A., Matei, L., Pricopie, R., Salmi, J. & Scott, P. (toim.) *The European Higher Education Area*, 59–72. Springer, Cham.

Beerkens, M., Souto-Otero, M., de Wit, H., & Huisman, J. 2016. Similar students and different countries? An analysis of the barriers and drivers for Erasmus participation in seven countries. *Journal of Studies in International Education*, 20(2), 184–204.

Broman, Niina. 2020. Tampereen korkeakouluuyhteisöstä tulee hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Luettu 20.9.2020. <https://intra.tuni.fi/content/news/18598>

Ciers, J., Mandic, A., Toth, L. D., & Op't Veld, G. 2019. Carbon footprint of academic air travel: A case study in Switzerland. *Sustainability*, 11(1), 80.

CIMO 2015. Piilotettu osaaminen – tunnistamme kansainväliset osaajat. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus.

Elliott, J. 2012. *An Introduction to Sustainable Development*. Routledge.

Garam, I. 2012. Kansainvälisyys osana korkeakouluopintoja. Faktaa. Tietoa ja tilastoja. Luettu 8.9.2020. [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/24635\\_faktaa\\_1a\\_2012.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/24635_faktaa_1a_2012.pdf)

Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N. M., & Hultink, E. J. 2017. The Circular Economy – A new sustainability paradigm? *Journal of Cleaner Production*, 143, 757–768.

Gregersen-Hermans, J. 2015. The impact of exposure to diversity in the international university environment and the development of intercultural competence in students. Teoksessa Curaj, A., Matei, L., Pricopie, R., Salmi, J. & Scott, P. (toim.) *The European Higher Education Area*, 73–92. Springer, Cham.

Jokila, S. & Kallo, J. Yliopisto-opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus – luonteva osa tutkintoa? *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:26*.

Kallio, A., Lähdeniemi, S., Piippo, S., Pohjola, M. & Siltala, A. 2019. New Erasmus+ programme 2021-27 – What does it offer for higher education? EDUFI Webinar. Opetushallitus. Luettu 10.12.2020. <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/webinaari-uusi-erasmus-ohjelma-4.12.2019.pdf>

Knight, J. 2004. Internationalization remodeled: Definition, approaches, and rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 5–31.

Knight, J. 2011. Five myths about internationalization. *International Higher Education*, 62(1), 14–15.

Knight, J. 2012. Student mobility and internationalization: Trends and tribulations. *Research in Comparative and International Education*, 7(1), 20–33.

Leask, B. 2009. Using formal and informal curricula to improve interactions between home and international students. *Journal of Studies in International Education*, 13(2), 205–221.

Leppänen, J., Lähdemäki, J., Mokka, R., Neuvonen, A., Orjasniemi, M., & Ritola, M. 2013. Piilotettu osaaminen. Demos Helsinki. Luettu 6.11.2020. [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/28224\\_piilotettu\\_osaaminen\\_raportti\\_valmis\\_paivitetty092013\\_0.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/28224_piilotettu_osaaminen_raportti_valmis_paivitetty092013_0.pdf)

Mansikka, H. 2021. Tampereella vaihto-opiskelijoilla 20 koronatartuntaa, kokonainen asuntola karanteenissa, seulonnat käynnissä – yliopisto ja TAMK keskeyttävät vaihdot toistaiseksi. Luettu 25.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11750875>

Marcus, J., Kurucz, E. C. & Colbert, B. A. 2010. Conceptions of the business-society-nature interface: Implications for management scholarship. *Business & Society*, 49(3), 402–438.

Milian, M., Birnbaum, M., Cardona, B. & Nicholson, B. 2015. Personal and professional challenges and benefits of studying abroad. *Journal of International Education and Leadership*, 5(1), 1–12.

Mäntyranta, T. & Kaila, M. 2008. Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. Luettu 6.11.2020. <https://www.duodecimlehti.fi/duo97349>

O'Brien, B., Tuohy, D., Fahy, A. & Markey, K. 2019. Home students' experiences of intercultural learning: A qualitative descriptive design. *Nurse Education Today*, 74, 25–30.

Opetushallitus 2020. Korona hankaloittaa vaihto-opiskelijoiden lisäksi myös Suomeen tulevien tutkinto-opiskelijoiden tilannetta. Luettu 26.1.2021. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/korona-hankaloittaa-vaihto-opiskelijoiden-lisaksi-myos-suomeen-tulevien-tutkinto>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Erasmus+ v. 2021-2027 ja Eurooppalaiset korkeakoulut -aloite. Luettu 10.11.2020. [https://www.businessfinland.fi/49cc8a/globalassets/finnish-customers/horizon-europe/esitysaineistot/erasmus\\_webinaari\\_11062020\\_okm\\_oph.pdf](https://www.businessfinland.fi/49cc8a/globalassets/finnish-customers/horizon-europe/esitysaineistot/erasmus_webinaari_11062020_okm_oph.pdf)

- Potrykus, Y. 2020. Työmatkalentämisen hiilijalanjälki. Opinnäytetyö, LAB-ammattikorkeakoulu.
- Rohweder, L. 2008. Kohti kestäväää kehitystä. Opetusministeriön julkaisuja 2008:3.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos. Tammi.
- Shields, R. 2019. The sustainability of international higher education: Student mobility and global climate change. *Journal of Cleaner Production*, 217, 594-602.
- Siltala, A. 2013. Kuuluuko kansainvälisyys kaikille? Kansainvälistymismahdollisuuksien tasa-arvo CIMOn ohjelmissa. Luettu 28.9.2020. [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/29385\\_kuuluuko\\_kansainvalisyys\\_kaikille\\_tautaselvitys\\_web.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/29385_kuuluuko_kansainvalisyys_kaikille_tautaselvitys_web.pdf)
- Soria, K. & Troisi, J. 2014. Internationalization at home alternatives to study abroad: Implications for students' development of global, international, and intercultural competencies. *Journal of Studies in International Education*, 18(3), 261–280.
- Stenman, K. 2016. Eläkeikäiset vapaaehtoiset ikäihmisten ilona ja apuna palvelutalossa: vapaaehtoisten motivaatio, vapaaehtoistyön anti ja ideapajat. Opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- TAMK, 2020. TAMK – strategia 2030. Luettu 20.9.2020. [https://content-webapi.tuni.fi/proxy/public/2020-04/intra\\_tamk\\_strategia\\_2030.pdf](https://content-webapi.tuni.fi/proxy/public/2020-04/intra_tamk_strategia_2030.pdf)
- Teeri, T. 2019. Jokaiselle mahdollisuus kansainvälistymiseen. Selvityshenkilön raportti kansainvälisen liikkuvuuden kaksinkertaistamisesta koulutuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 2019:15. Luettu 8.9.2020. [http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161526/OKM\\_2019\\_15\\_Jokaiselle\\_mahdollisuus\\_kansainvalistymiseen.pdf](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161526/OKM_2019_15_Jokaiselle_mahdollisuus_kansainvalistymiseen.pdf)
- Tampereen korkeakouluuyhteisö 2020a. Avaintietoa TAMKista. Luettu 11.10.2020. <https://www.tuni.fi/fi/tutustu-meihin/tamk/avaintietoa#expander-trigger--0cdbe049-5174-4cba-942b-7faaf60bf4af>
- Tampereen korkeakouluuyhteisö 2020b. TAMK on sitoutunut kestävään kehityksen tavoitteiden edistämiseen. Luettu 21.10.2020. <https://intra.tuni.fi/content/news/19587>
- Tampereen korkeakouluuyhteisö 2020c. Kansainvälinen TAMK. Luettu 7.11.2020. <https://www.tuni.fi/fi/tutustu-meihin/tamk/kansainvalisyys#expander-trigger--0714f577-ba93-43fb-acc5-28483e734d98>
- United Nations 1987. Our common future. Report of the World Commission on Environment and Development.
- Valtioneuvosto 2020. Mitä on kestävä kehitys? Luettu 27.9.2020. <https://kestava-kehitys.fi/kestava-kehitys>

Virta, M. 2019. Nuorten kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen nuorisolähtöisesti: Osana Orimattilan LAPE-hankkeen perhekeskustoimintamallin kehittämistä. Opinnäytetyö, Lahden ammattikorkeakoulu.

## LIITTEET

### Liite 1. Ideapajan haastattelusuunnitelma.

Ensimmäinen osuus: Fokushaastattelu

Yksilötyö, kirjoita paperille. Vähintään 5 kansainvälisyyteen liittyvää vahvuutta ja heikkoutta kestävän kehityksen näkökulmasta TAMKissa.

(Vastausaika 10 minuuttia).

Mennään ryhmään ja käsitellään vastaukset ryhmässä.

Mitä mahdollisuuksia ne tarjoavat ja mitä haasteita ne luovat?

Kuvaile tarkemmin ja jäsennä paperille.

(Vastausaika 15 minuuttia).

Tulokset

Molemmat ryhmät esittelevät omat vastauksensa.

(Vastausaika 2 x 10 min).

Toinen osuus: Ideointi.

Mikä voisi olla ratkaisu kunkin mahdollisuuden hyödyntämiseen tai haasteen ratkaisemiseen?

(Vastausaika 10 minuuttia).

Miten ratkaisut voitaisiin käytännössä toteuttaa? Kuka, koska, miten?

(Vastausaika 10 minuuttia).

Minkä pitäisi olla ensimmäinen askel kunkin mahdollisuuden hyödyntämiseen tai ongelman ratkaisemiseen?

(Vastausaika 10 minuuttia).

Tulokset

Molemmat ryhmät esittelevät omat vastauksensa.

(Vastausaika 2 x 10 min).

Synteesi keskustelusta.

(Vastausaika 5 minuuttia)

## Liite 2. Ideapajassa käytetty esitysmateriaali.

# Ideapaja

## Esittely

**Raakel Kujala**

- Tradenomiopiskelija 2017-2021.
- Liikkuvuusjaksoon osallistuminen keväällä 2020 ja kiinnostus kestävästä kehityksestä.

**Opinnäytetyö**

- Ammattikorkeakoulu-opiskelijoiden kansainvälistymisen kehittäminen kestävä kehityksen näkökulmasta.
- Luottamuksellisuus.

## Tavoitteet ja aikataulu

**01** Ymmärrys kokemuksista ja nykytilasta.

**02** Uudet ideat.

**03** Ryhmissä tekeminen.

**04** Kysymyksiä?



# Osa 1

Mitkä ovat opiskelijoiden  
kansainvälistymiseen liittyvät  
**vahvuudet ja heikkoudet**  
kestävän kehityksen näkökulmasta  
TAMKissa tällä hetkellä?

Nimeä viisi vahvuutta (pinkki) ja  
viisi heikkoutta (oranssi).

Yhdistäkää ryhmäläisten näkemykset.

Mitä **mahdollisuuksia** ne  
tarjoavat?  
Mitä **haasteita** ne luovat?

Kirjatkaa mahdollisuudet ja haasteet pinkille pahville.




01

## Tulosten esittely



## Osa 2



Miten mahdollisuuksien  
hyödyntäminen ja haasteiden  
ratkaiseminen onnistuu  
**käytännössä?**

Kirjatkaa käytännön ratkaisut oranssille pahville.

**Kuka?**

**Koska?**


Kirjatkaa kuka tekee ja koska oranssille pahville.

Minkä pitäisi olla  
**ensimmäinen askel**  
kunkin mahdollisuuden  
hyödyntämiseen tai  
ongelman ratkaisemiseen?

Kirjatkaa ensimmäiset askeleet oranssille pahville.

**02**

*Tulosten esittely*



Palautetta?  
Kysymyksiä?



*Kiitos!*